

Ungdata junior 2022

Nasjonale resultater

Frøydis Enstad & Anders Bakken

ungdata

OSLOMET

STORBYUNIVERSITETET
VELFERDSFORSKNINGSINSTITUTTET NOVA

Innhold

<u>Forord</u>	1
<u>Sammendrag</u>	2
1. <u>Livskvalitet</u>	10
2. <u>Venner</u>	12
3. <u>Foreldre</u>	16
4. <u>Skole</u>	18
5. <u>Lokalmiljøet</u>	22
6. <u>Fritid</u>	24
7. <u>Helse</u>	30
8. <u>Mobbing</u>	36
<u>Om undersøkelsen</u>	38
<u>Definisjoner</u>	44

NOVA Rapport 6/22

© Velferdsforskningsinstituttet NOVA, 2022
NOVA – Norwegian Social Research
OsloMet – storbyuniversitetet

ISBN (trykt utgave): 978-82-7894-809-5
ISBN (elektronisk utgave): 978-82-7894-810-1
ISSN 1893-9503 (online)

Forfatter: Frøydis Enstad og Anders Bakken

Illustrasjonsfoto: colourbox.com

Henvendelser vedrørende publikasjonen kan rettes til:
Velferdsforskningsinstituttet NOVA OsloMet – storbyuniversitetet
publ-nova@oslomet.no
www.oslomet.no/om/nova

Denne rapporten refereres til som: Enstad, F. og Bakken, A. (2022). Ungdata junior 2022. Nasjonale resultater. NOVA Rapport 6/22. Oslo: NOVA, OsloMet

Revidert 19. august 2022

Forord

Ungdata junior er et spørreskjemabasert kartleggingsverktøy som brukes av kommuner over hele landet, der målet er å få en oversikt over hvordan barn i 5.-7. trinn (10 til 12 år) har det, og hva de driver med i fritiden. Undersøkelsene foregår i skoletiden og siden første datainnsamling i 2017 har 150.600 barn deltatt i undersøkelsen.

Dette er første gang vi presenterer en nasjonal rapport med resultater fra Ungdata junior. Rapporten baserer seg på undersøkelser gjennomført i 199 kommuner og Svalbard i 2020, 2021 og 2022. Kommunene er spredt over hele landet og dataene er nasjonalt representative for denne aldersgruppen. Rapporten baserer seg på svar fra tilsammen 102.851 barn. Den samlede svarprosenten er 83 prosent.

Rapporten gir et oppdatert og bredt bilde av hvordan barn i Norge har det, og hva de driver med i fritiden. Rapporten tar for seg en rekke områder knyttet til barnas fritid og trivsel. Rapporten handler også om hvordan gutter og jenter og barn på ulike klassetrinn har det, samt om forskjeller knyttet til barnas sosioøkonomiske familiebakgrunn og kommunens sentralitet (nærhet til arbeidsplasser og servicefunksjoner).

Ungdata junior er et gratistilbud til kommuner og fylkeskommuner. Ungdata junior er et samarbeid mellom de regionale kompetansesentrene på rusfeltet (KORUS) og Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet – storbyuniversitetet. KORUS står for den praktiske gjennomføringen i kommunene og oppfølging av lokale resultater. Ungdatasekretariatet på NOVA koordinerer og administrerer alle undersøkelsene.

Undersøkelsene involverer et stort antall aktører som fortjener en stor takk. For det første vil vi takke alle barna som har deltatt i undersøkelsen for at dere bidrar til forskning og ny kunnskap. Informasjonen dere gir bidrar til at samfunnet får et godt bilde av hvordan det er å vokse opp i Norge i dag. Dernest vil vi takke alle skolene som har deltatt. Takk til kontaktpersoner, lærere, skoleledere og andre ansatte i skolene for den betydelige innsatsen dere har nedlagt i forbindelse med gjennomføringen og med formidling av informasjon til foresatte og elever. Spesielt ble undersøkelsene i 2021 gjennomført i svært krevende perioder grunnet covid-19-pandemien, med en rekke sosiale restriksjoner og med mange utsettelse og hindringer i forbindelse med regler som stadig endret seg – takk for arbeidet som ble gjort for allikevel å kunne gjennomføre Ungdata junior. Takk også til alle kommunene for godt samarbeid og stor innsats i forbindelse med gjennomføring av datainnsamlingen på skolene.

Sist, men ikke minst, vil vi takke KORUS-ene for et godt samarbeid i alle faser av undersøkelsen. Resultatene utgjør et viktig kunnskapsgrunnlag for folkehelsearbeid og oppvekstpolitikk, og vårt håp er at resultatene undersøkelsene blir brukt aktivt i arbeidet med å gjøre kommunene til enda bedre steder for barn og unge å vokse opp.

Rapporten er utarbeidet av Frøydis Enstad og Anders Bakken, i samarbeid med de ansatte på Ungdatasekretariatet ved NOVA/OsloMet.

Oslo, 8 august 2022

Frøydis Enstad
Forsker og prosjektleder for Ungdata junior

Seksjon for ungdomsforskning
Velferdsforskningsinstituttet NOVA
OsloMet – storbyuniversitetet

Sammendrag

I denne rapporten presenteres resultatene fra Ungdata junior 2020-2022. Ungdata junior er et spørreskjembasert kartleggingsverktøy som brukes av kommuner over hele landet, der målet er å få en oversikt over hvordan barn i 5.-7. trinn (10 til 12 år) har det, og hva de driver med i fritiden.

Rapporten oppsummerer svarene til de 102.581 barna som var med i Ungdata junior i perioden 2020-2022. I denne perioden var det så mange kommuner som gjennomførte undersøkelsen at vi for første gang kan presentere resultater fra landet som helhet.

Rapporten tar for seg en rekke temaer som er relevante i barns hverdagsliv, om fritidsaktiviteter og mediebruk, om venner og om forholdet til foreldre og nærmiljøet, om helse, trivsel og livskvalitet og om mobbing. Rapporten presenterer også forskjeller og likheter mellom gutter og jenter på ulike klassetrinn og forskjeller knyttet til sosioøkonomisk familiebakgrunn og kommunens sentralitet. Sentralitet er en indeks utviklet av Statistisk sentralbyrå, som gir hver enkelt kommune en verdi basert på nærhet til arbeidsplasser og servicefunksjoner. Vi har brukt denne indeksen på kommunene som har deltatt i undersøkelsen, fordi det kan gi en indikasjon på tilgjengeligheten til viktige tjenester som har betydning for barn og unges velferd og trivsel.

Hovedfunn

Et av de viktigste resultatene fra Ungdata junior er at de aller fleste barn har det bra. I all hovedsak forteller barna at de er fornøyde med livet de lever og at de har det de ønsker seg i livet. Den store majoriteten rapporterer altså om høy livskvalitet. Dette gjelder både når vi spør generelt om hvordan de har det – men også når de blir spurt om hvordan de har det på spesifikke områder som er tett forbundet med livskvalitet, nemlig om forholdet til foreldrene, venner, trivsel på skolen og trygghet i lokalmiljøet. Dette har vi sett konturene av i flere av de lokale Ungdata junior undersøkelsene tidligere, men nå kan vi se at det i høyeste grad også gjenspeiler seg på nasjonalt nivå.

Samtidig viser årets rapport at det en betydelig andel barn som ikke har det så bra. 11 prosent av barna i Norge rapporterer at de blir mobbet hver 14. dag eller oftere. Det er også en del barn som rapporterer om at de ofte føler seg ensomme og sier de mangler venner. Dette er en gruppe det kan være grunn til å ha et særskilt fokus på.

På helseområdet, et område som er nært forbundet med livskvalitet, er ikke bildet like entydig. Selv om de aller fleste rapporterer at de er veldig eller ganske fornøyd med egen helse, rapporterer nesten hvert fjerde barn at de har brukt smertestillende tabletter i løpet av siste uke. En stor andel barn har altså hyppig bruk av smertestillende. Her kan det være grunn til å gå litt bak tallene og se på hva denne bruken av smertestillende henger sammen med.

Videre er det på spørsmålene om helse vi ser noen de største kjønnsforskjellene. Mens gutter og jenter vurderer den generelle helsetilstanden sin nokså likt, er det langt flere jenter enn gutter som rapporterer at de daglig opplever kvalme, smerter i hodet, mage, nakke eller skuldre. Det er også flere jenter som rapporterer at de ofte har søvnproblemer og opplevelser av nedstemthet. Dette er et område det er grunn til å undersøke nærmere.

Et annet hovedfunn er at det på de fleste områdene vi har kartlagt i denne rapporten, ikke er så store forskjeller mellom barn med ulik sosioøkonomisk familiebakgrunn. Heller ikke når vi sammenlikner barn som vokser opp i kommuner med ulik grad av sentralitet, som for eksempel bykommuner og kommuner i distrikts-Norge, finner vi spesielt store forskjeller i hvordan de har det. Dette er positive funn, som tyder på at de aller fleste barn opplever å ha det bra, har gode relasjoner til de rundt seg og lever aktive liv, uavhengig sosial bakgrunn og hvor i landet de bor.

Det er imidlertid ett viktig område som skiller seg ut. Når det gjelder deltakelse i idrett og andre organiserte aktiviteter er det tydelige sosiale forskjeller. Mens de aller fleste barna med høy sosioøkonomisk bakgrunn er med på faste aktiviteter, gjelder det langt færre barn med lav sosial bakgrunn. Sosiale forskjeller på fritidsarenaen er et tema vi har sett i Ungdata flere ganger tidligere, ikke minst blant ungdom. Årets rapport, som ser landet under ett, viser at kimen til ulikheter i ungdomsalderen kan observeres allerede på mellomtrinnet. Barn har rett til fritid og skal gis like muligheter til deltakelse. At det er stå tydelige sosiale forskjeller på dette området er foruroligende.

Et siste hovedfunn vi ønsker å løfte frem er knyttet til skole. Selv om de aller fleste sier at de trives godt på skolen, sier også sju av ti at de kjeder seg i skoletimene og en av fire gruer seg ofte til å gå på skolen. Dette er temaer som også er trukket frem tidligere i Ungdata. Ungdomsundersøkelsene har fulgt denne utviklingen i mange år, og har sett at det over tid har blitt stadig færre som trives på skolen, flere som kjeder seg og flere som skulker. Om dette er en trend som har pågått også på mellomtrinnet, har vi ikke grunnlag for å si noe om. Men det er interessant at vi nå på nasjonalt nivå, også på mellomtrinnet, observerer at et flertall av elevene kjeder seg og en stor andel gruer seg ofte til å gå på skolen. Selv om det er behov for å se nærmere på hva som ligger bak disse tallene, er dette et området det kan være grunn til å vie ekstra oppmerksomhet i tiden fremover.

Venner utgjør en viktig del av barnas liv

Undersøkelsen viser at de aller fleste barn er sammen med venner på fritiden – enten hjemme hos hverandre eller ute et sted. Det er imidlertid stor variasjon når det gjelder hvor ofte barn er sammen. Mens noen er sammen med venner mange dager i uken, er andre sammen med venner av og til. Det er vanligere at barn møter vennene sine ute enn hjemme, spesielt i de mest sentrale kommunene.

Litt flere jenter enn gutter møtes hjemme, mens litt flere gutter enn jenter møtes ute. De aller fleste barn har noen de kan være sammen med, både på skolen og i fritiden.

Undersøkelsen viser at 1 % av barna ikke har noen de vil kalle venner nå for tiden, og like mange sier de aldri har noen å være samme med på fritiden. Det er også noen barn som sier at de som regel ikke har noen å være sammen med. Litt flere jenter enn gutter er usikre på om de har noen å være sammen med.

Ni av ti barn sier at de har en fortrolig venn, en venn de kan snakke med om alt mulig. Det store flertallet – to av tre barn – er aldri ensomme. Det er likevel en del som noen ganger opplever ensomhet, mens om lag en av ti sier at de ofte eller veldig ofte gjør det.

Ensomhet er langt mer utbredt blant jenter enn gutter. Blant jentene øker andelen som ofte føler seg ensomme, fra 11 % i 5. trinn til 20 % i 7. trinn. Blant guttene er tallet konstant på 5. og 6. trinn (7 %) og går opp til 9 % på 7. trinn.

Gode relasjoner til foreldre

Foreldre får generelt svært gode skussmål av barna sine. Resultatene viser at de aller fleste barn har tette bånd til foreldrene sine. Nesten alle guttene og jentene er godt fornøyd med egne foreldre, og nesten alle barna oppfatter at foreldrene deres liker dem som de er, og at de er flinke til å gi barna sine ros. Resultatene vitner også om foreldre som involverer seg i barnas liv. De aller fleste foreldre kjenner vennene til barna, og de vet hvor barna er i fritiden.

En mindre gruppe barn opplever imidlertid ikke foreldrene sine like positivt. Hvor mange dette gjelder, avhenger av hva som er kartlagt, men gruppen utgjør om lag 5 %. Dette er barn som opplever foreldrene sine som lite støttende, som er misfornøyd med foreldrene sine, eller som ikke liker å være sammen med dem.

Det er imidlertid en del flere, om lag to av fem, som opplever at foreldre ofte kjefter på barna.

” De aller fleste barn liker å være sammen med foreldrene sine

Høy skoletrivsel, men også mange som kjeder seg

Å trives i skolen er viktig både for læring og for barnas livskvalitet. Det er derfor et viktig funn at så mange som 91 % av barna trives på skolen. Nesten alle barn opplever at lærerne deres bryr seg, at de passer inn blant elevene i klassen, og at de alltid har det bra i friminuttene. På den annen side sier også godt over flertallet av barna at de kjeder seg i timene, og en av fire barn sier at de ofte gruer seg til å gå på skolen. Det siste kan skyldes mange ting, alt fra mobbing til faglige og sosiale utfordringer.

” De fleste trives på skolen, men en stor andel kjeder seg også i skoletimene

I undersøkelsen ble barna spurt om de gruer seg til å ha prøve, og om de føler seg redde hvis de må snakke foran klassen. For de aller fleste er ikke dette et særlig stort problem. Men rundt en av fem sier at de ofte gruer seg til prøver, eller at de ofte er redde for å snakke foran klassen. Det er langt vanligere at jenter kjenner på slike følelser enn gutter. Når det gjelder trivsel i skolen for øvrig, er det ikke spesielt store forskjeller mellom jenter og gutter.

Skolen er ikke ferdig når skoleklokka slår, og de aller fleste barn bruker en del tid på lekser. Om lag halvparten bruker mellom en halv time og en time en vanlig dag. Nesten en av fire bruker mer tid, og noen fler bruker mindre tid. 3 % av barna gjør aldri eller nesten aldri lekser. Det er ikke store forskjeller i andelen gutter og jenter som bruker mer enn en time på lekser hver dag, med unntak av jentene på 7. trinn, som er de som bruker mest tid. Den er en klar tendens til at barn i de mest sentrale kommunene bruker mer tid på lekser enn barn i mindre sentrale kommuner.

De fleste føler seg trygge i lokalmiljøet

Barn bruker nærområdene i større grad og på en annen måte enn voksne. Tilgang til trygge og gode nærområder er derfor av stor betydning. Det er derfor et positivt funn at det store flertallet er fornøyd med nærområdet der de bor. De aller fleste føler seg også trygge, både i området der de bor og på vei til og fra skolen.

Det er likevel verdt å merke seg at det er tendens til at barn med høyere sosioøkonomisk bakgrunn er mer fornøyd med nærområdet enn de med lavere sosioøkonomisk status.

Aktiv fritid

Undersøkelsen viser at de aller fleste er svært aktive i fritida. Bare 4 % av barna i Norge har aldri vært med på faste, organiserte fritidsaktiviteter, mens tre av fire er med i en eller annen form for organisert eller fast fritidsaktivitet. Om lag halvparten er med på slike aktiviteter minst tre kvelder i uken.

Det aller vanligste er å være med på idrett. 14 % av barna driver aldri med noe sport. Fire av seks barn er derimot med i idrett som en fast fritidsaktivitet. I tillegg er det en del som driver med sport eller trener på andre måter utenom idrettslagene. Litt flere gutter enn jenter driver med idrett, men blant guttene er det langt flere som driver med dette 5 dager i uken eller mer. Guttene som driver med idrett, er med andre ord enda mer aktive enn jentene.

Mange barn er også på fast basis med i et kor eller korps eller i en teater- eller dansegruppe. En av fire deltar vanligvis på aktiviteter i en fritidsklubb eller juniorklubb, og omtrent like mange deltar i religiøse aktiviteter. En liten gruppe barna driver med ridning eller er i stallen. Jentene er i klart flertall når det gjelder ridning. Det er også noen flere jenter enn gutter som bruker fritidsklubbene, mens det er en liten overvekt av gutter som spiller et instrument eller deltar i de religiøse aktivitetene.

De aller fleste barn bruker tid på skjermaktiviteter. I denne alderen er det imidlertid stor variasjon når det gjelder hvor mye tid hver enkelt bruker. Barna fordeler seg mer eller mindre likt i fire grupper, der en av fire bruker mindre enn to timer, en av fire bruker 2–3 timer, en av fire bruker 3–4 timer, og en av fire bruker mer enn 4 timer. Å se på serier og Youtube er den vanligste aktiviteten, men mange bruker også mye tid på dataspill eller på spill på mobilen. En god del i denne alderen bruker sosiale medier, men det er langt vanligere blant de på 7. trinn enn de på 5. trinn. De fleste barn bruker også noe tid på å lese bøker, men bare en mindre gruppe bruker mye tid på dette.

Guttene i denne alderen bruker generelt mer tid enn jenter på skjermaktiviteter. Mye av forklaringen handler om dataspill, som har en svært tydelig kjønnsprofil. Mens 79 % av guttene bruker mer enn en time hver dag på dataspill, gjelder det 28 % av jentene. Flere jenter enn gutter bruker sosiale medier. Når det gjelder tid brukt på andre skjermaktiviteter og det å lese bøker, er det bare mindre kjønnsforskjeller. Andelen som bruker mye tid på skjerm - mer enn tre timer en vanlig dag - er minst i de mest sentrale kommunene.

Å ha et lokalmiljø som oppleves som trygt og godt, er avgjørende for en god barndom og aktiv fritid. De aller fleste barn er godt fornøyd med nærområdet sitt og nesten alle føler seg ganske eller veldig trygge når de er ute i området der de bor og på vei til og fra skolen. Litt flere gutter enn jenter føler seg trygge i nærområdet og på skoleveien.

De fleste barn har god fysisk og psykisk helse

I Ungdata junior ble barna spurt om hvordan de har det både fysisk og psykisk, og hvordan de generelt vurderer egen helse. Resultatene viser at de aller fleste er godt fornøyd med helsa si, og at et mindretall rapporterer om fysiske og psykiske plager.

Samtidig er det såpass mange som 11 % av barna som daglig sliter med ulike former for helseplager, som for eksempel kvalme, hodepine eller magesmerter. Det ble også identifisert en mindre gruppe av barn som ofte eller veldig ofte opplevde kjennetegn på nedstemthet, som for eksempel kjente på triste følelser eller følte at ingenting var gøy mer.

Omfanget av bruk av smertestillende er verdt å merke seg. Hele 24 % av barna i Norge har brukt smertestillende tabletter i løpet av den siste uka.

Tilstrekkelig med søvn er viktig for konsentrasjon og trivsel. Omtrent halvparten svarte at de sov 9–10 timer den siste natten før de svarte på undersøkelsen, mens en av ti sov 11 timer eller mer. I overkant av en fjerdedel av barna sov 8 timer eller mindre. Søvnvanene endrer seg mye med alderen, der de eldste sover langt mindre enn de yngste. 22 % av barna har ofte eller veldig ofte problemer med å sove.

Jentene skårer i gjennomsnitt dårligere enn guttene på alle helseindikatorerne som ble kartlagt. Som gruppe er jentene mindre fornøyd med helsa si, de opplever flere fysiske og psykiske plager, bruker smertestillende i større grad, og flere har problemer med å sove enn gutter.

Størrelsen på kjønnsforskjellene varierer imidlertid med alder. Mens de typisk er små eller fraværende i 5. trinn, er det betydelige forskjeller i egenvurdert helse mellom gutter og jenter blant elevene i 7. trinn. Dette kan ha sammenheng med at jenter modnes raskere enn gutter.

Når barn forteller om vonde eller vanskelige følelser og tanker, er det viktig at det finnes ressurspersoner som barna kan snakke med. 89 % av barna er helt sikre på at de har minst en person de kan gå til. Mor er den som barna oftest oppgir som støtteperson, men det er mange som også kan gå til far. Langt flere gutter enn jenter oppgir far som en de helt sikkert kan snakke med. Halvparten er sikre på at de har venner de kan snakke med. Det er også mange som sier at de kan gå til søsken, men også læreren og skolehelsetjenesten.

Undersøkelsen viser samtidig at omtrent en av ti ikke er sikre på om de har noen de kan gå til. Dette er en gruppe som det kan være grunn til å ha et særskilt fokus på.

Mobbing og negative hendelser på nett og mobil

Mobbing er ofte et alvorlig problem for de som blir rammet. En stor majoritet oppgir at de aldri eller nesten aldri har blitt stengt ute, blitt plaget eller truet av andre barn på skolen eller i fritida. En av ti opplevde å bli utsatt for dette minst en gang hver 14. dag. Det er flere jenter enn gutter som var utsatt. Det er en liten tendens til at utbredelsen av mobbing går ned fra 5. til 7. trinn.

Barna ble også spurt om de opplevde negative hendelser på nett eller mobil, som det å bli utestengt eller truet, eller om noen hadde skrevet eller delt sårende tekster, bilder eller videoer av dem. Totalt har 33 % opplevd minst en slik episode i løpet av de siste månedene. Det vanligste er å oppleve at noen skriver sårende ting til eller om dem. Om lag en av fem opplevde å bli stengt ute fra sosiale ting på nettet. En mindre andel opplevde trusler eller at noen la ut sårende bilder eller videoer av dem.

For mange barn har dette vært enkelthendelser eller noe de opplevde noen få ganger. For de som opplever slike ting gjentatte ganger, vil det kunne defineres som nettmobbing, men også enkelt-episoder vil kunne oppleves som krenkende for de som blir utsatt.

Andelen som har opplevd en eller flere negative hendelser på nett og mobil, er omtrent den samme i alle klassetrinn. Opplevelser av negative hendelser på nett og mobil er imidlertid langt mer utbredt blant jentene enn guttene, spesielt i 7. trinn.

På vei mot ungdomsalderen

I perioden fra 10 til 12 år skjer det store fysiske, emosjonelle og sosiale forandringer. Fortsatt er alle barn, men aldersfasen innebærer en bevegelse mot en begynnende ungdomstid, mot stadig større grad av selvstendighet. Det er imidlertid store forskjeller fra barn til barn hvor fort denne overgangen foregår. Modenhet og pubertetsutvikling betyr mye, og jentene er generelt tidligere ute enn guttene.

Selv om resultatene viser at det er mye som er likt på tvers av alder, er det en del områder der det skjer tydelige forandringer. På fritidsområdet er det størst endring knyttet til hvor mye tid barna bruker foran en skjerm. Mens rundt tre av ti på 5. trinn brukte mer enn tre timer daglig foran en skjerm, økte dette til rundt seks av ti blant 7. klassingene.

” Skjermtiden øker betydelig jo eldre barna blir

I denne aldersfasen får sosiale medier en langt mer framtrædende plass i barnas fritid, og det er flere som bruker tid på serier eller på YouTube. Å spille dataspill endrer seg derimot ikke så mye. Samtidig med at skjermtiden øker, blir det i denne aldersfasen mindre vanlig at barna møtes fysisk hjemme eller ute. Det er også noen færre som driver med faste fritidsaktiviteter, og færre opplever å bli mobbet etter hvert som de blir eldre.

En annen ting som forandrer seg, er at barna generelt blir mindre fornøyd med ting, eller kanskje en kan si at de ser på verden med et litt mer kritisk blick enn før. Det er ikke snakk om dramatiske endringer, men en tendens til at færre blir fornøyd med helsa si, med foreldrene sine, med skolen de går på, og med nærmiljøet sitt etter hvert som de blir eldre.

Det er også flere av de eldste i denne aldersfasen som opplever ensomhet, flere har problemer med å sove, og flere mister energi eller begynner å miste energi eller kjenne på vanskelige og triste følelser.

Det er verdt å merke seg at disse endringene først og fremst skjer blant jentene. I denne aldersfasen rapporterer svært få gutter om psykiske utfordringer, og dette endrer seg lite for guttene fra 5. til 7. trinn. Blant jentene skjer det imidlertid større forandringer, noe som kan skyldes modenhet og at flere har kommet langt i puberteten. En annen tolkning er at det er noe i barnekulturen som gjør at jenter tidligere enn gutter orienterer seg mot ungdomsfasen, og at de i denne prosessen støter på en del utfordringer som kan være vanskelig å håndtere.

Jevnt over små sosiale forskjeller - unntaket er fritiden

I denne rapporten har vi sett på oppvekstsituasjonen til barn med ulik sosioøkonomisk status. Jevnt over forskjellene små. Samtidig er det verdt å merke seg der vi ser forskjeller går de i samme retning. Barn som vokser opp med færrest ressurser hjemme kommer systematisk dårligere ut enn andre barn på mange områder.

På ett område er imidlertid de sosiale forskjellene store. Det handler om deltakelse i idrett og andre organiserte aktiviteter. Mens 84 % av barna med høy sosioøkonomisk status er med på faste fritidsaktiviteter, gjelder det bare 66 % av barna med lav sosioøkonomisk status.

Sosiale forskjeller

For å analysere hvilken betydning ressurser i familien har for barnas oppvekstvilkår bruker vi i rapporten et mål på familiens sosioøkonomiske status (SØS). Målet fanger opp ulike former for ressurser som barn har tilgang til gjennom sine foresatte, og er basert på spørsmål om tilgang til ulike materielle goder.

Små forskjeller rundt om i landet

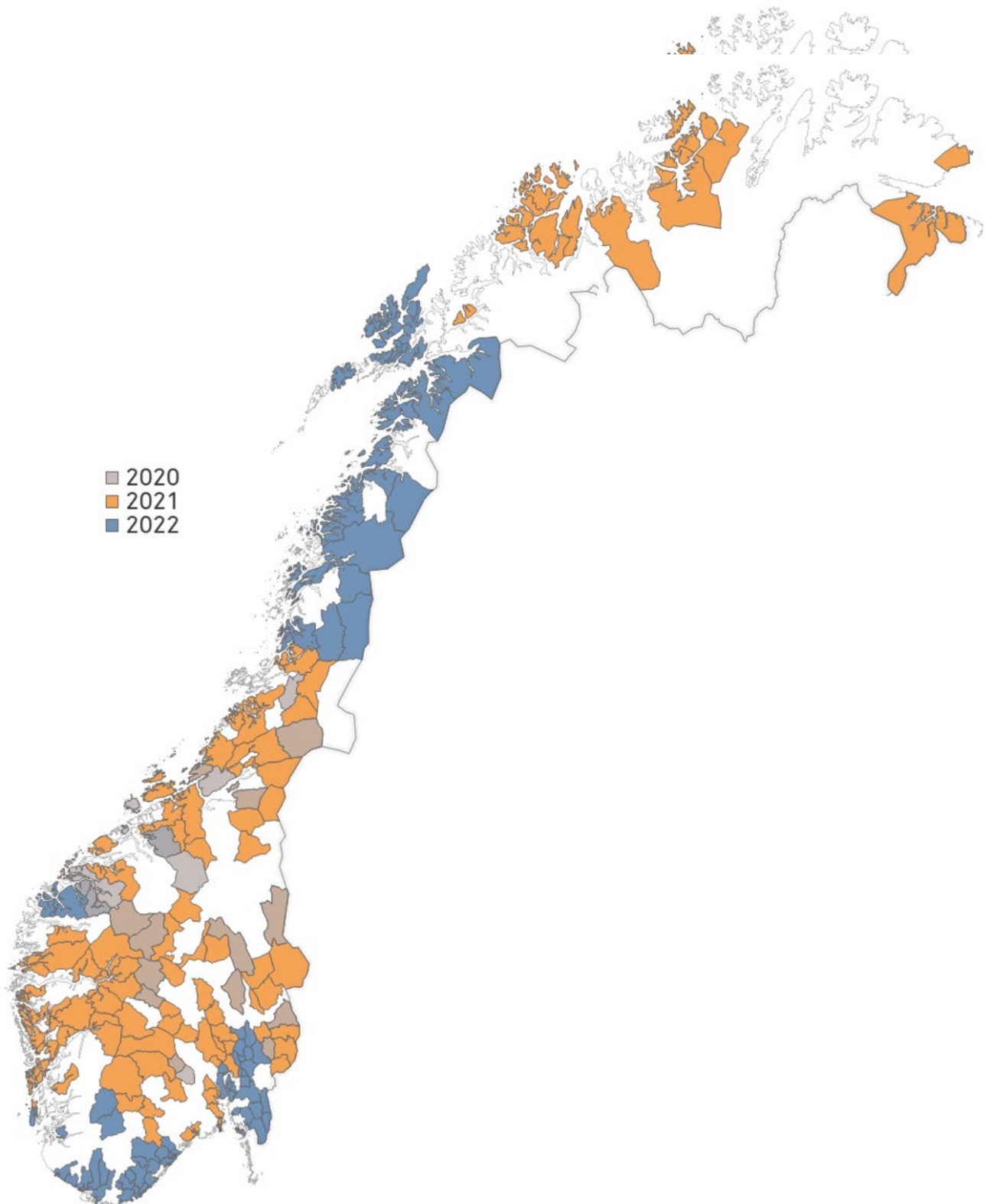
På de fleste områder som dekkes i rapporten er det ingen eller små forskjeller når vi sammenligner barn rundt om i landet. Det er likevel en liten tendens til at barna i de mest sentrale kommunene kommer noe bedre ut enn barna i de minst sentrale kommunene på en del områder, for eksempel på spørsmålene om skole, helse og mobbing. Forskjellene er imidlertid små (mellom 3-5 %). De største forskjellene finner vi på tid brukt på lekser og annet skolearbeid. I de mest sentrale kommunene er andelen som bruker minst en time på lekser 30 % mens andelen i de minst sentrale kommunene er 18 %.

Sentralitet

For å si noe om betydningen av å vokse opp ulike steder i Norge har vi brukt et mål på sentralitet utviklet av Statistisk sentralbyrå. Indeksen gir hver enkelt kommune en verdi basert på nærhet til arbeidsplasser og servicefunksjoner.

Figurene som viser resultater etter sentralitet i denne rapporten går fra A (Mest sentrale kommuner) til F (Minst sentrale kommuner).

Oversikt over kommuner som deltok i Ungdata junior i 2020, 2021 og 2022

Om undersøkelsen

Ungdata junior er et spørreskjemabasert kartleggingsverktøy som brukes av kommuner over hele landet, der målet er å få en oversikt over hvordan barn i 5.-7. trinn (10 til 12 år) har det og hva de driver med i fritiden. Siden 2017 har over 150.000 elever deltatt i Ungdata junior i en stor del av alle landets kommuner.

Ungdata junior er et gratistilbud til kommuner og er et samarbeid mellom de regionale kompetansesentrene på rusfeltet (KORUS) og Velferdsinstituttet NOVA ved OsloMet - storbyuniversitetet. KORUS står for den praktiske gjennomføringen i kommunene og oppfølging av lokale resultater. Ungdatasekretariatet på NOVA koordinerer og administrerer alle undersøkelsene. Helsedirektoratet finansierer Ungdata junior.

Ungdata junior ble i perioden 2020-2022 gjennomført i 199 kommuner og på Svalbard, med en samlet svarprosent på 83 %. 102.851 elever fra disse kommunene deltok i undersøkelsen. Dette var tilstrekkelig mange deltakende kommuner til at vi for første gang kan presentere nasjonale resultater.

I 2021 ble barnas situasjon kartlagt mens de hadde levd under en pandemi i over et år og der restriksjoner fortsatt rammet unge på ulike områder. Dette kan ha virket inn på noen av resultatene. Pandemien bidro også til en langt mer krevende datainnsamling. Det førte blant annet til at svarprosenten ved skolene varierte en god del. I 2022 ble kartleggingen foretatt etter at alle restriksjonene var borte og samfunnet igjen hadde normalisert seg.

Undersøkelsen er anonym, og det var frivillig for barna å være med. Foresatte som ikke ønsket at barna deres skulle delta, kunne si ifra til skolen. Deltakerne kunne når som helst trekke seg, og de kunne hoppe over spørsmål de eventuelt ikke ønsket svare på. De aller fleste som deltok, svarte på de aller fleste spørsmålene.

Undersøkelsen ble gjennomført elektronisk og foregikk på skolen med en lærer eller en annen voksen til stede i klasserommet.

Mer informasjon om undersøkelsen finnes bakerst i denne rapporten. Det er også mer informasjon om undersøkelsen på ungdata.no. På denne nettsiden kan du også laste ned denne og andre rapporter fra Ungdata junior og Ungdata.

Livskvalitet

Livskvaliteten har noen objektive sider, som for eksempel helsetilstand og materiell velferd, og noen subjektive sider, som opplevelse av trivsel, mestring og mening. Det er ikke nødvendigvis noe en-til-en-forhold mellom de objektive og subjektive sidene av livskvalitet. Personer med god helse og høy materiell levestandard kan oppleve lav tilfredshet med livet, på samme måte som personer med nedsatt funksjonsevne eller lavere materiell levestandard kan oppleve stor grad av trivsel, mestring og mening. Det er derfor viktig å spørre om barnas egne opplevelser og vurderinger. Undersøkelser av barn og unges subjektive livskvalitet er et ganske nytt område.

Livskvaliteten utvikles og påvirkes blant annet av egne opplevelser av mestring og mening og i samspill med andre mennesker, livshendelser og objektive samfunnsforhold. Barn som har det bra, har ofte et positivt selvbilde. Positive tilbakemeldinger kan bidra til et godt selvbilde og økt trivsel, mens stadig kritikk kan føre til det motsatte.

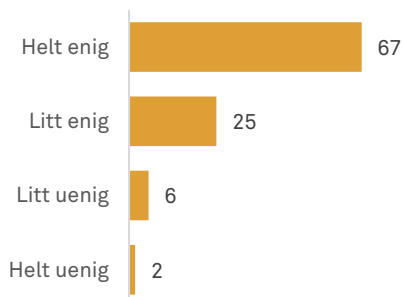
I dette kapitlet viser vi hva barna selv mener om livet sitt og hvordan de ser på seg selv. Senere i rapporten viser vi hvordan barna har det med venner, foreldre, på skolen og i nærmiljøet sitt og i hvilken grad de har vanskelige tanker og følelser, som også er tett knyttet til livskvalitet.

Et hovedfunn er at de aller fleste barn opplever å ha et bra liv og at de ser på seg selv på en positiv måte. 92 % var enten helt eller litt enig i at livet deres var bra. 76 % opplevde at de har alt de ønsker seg i livet, mens 85 % var veldig godt fornøyd med hvordan de er.

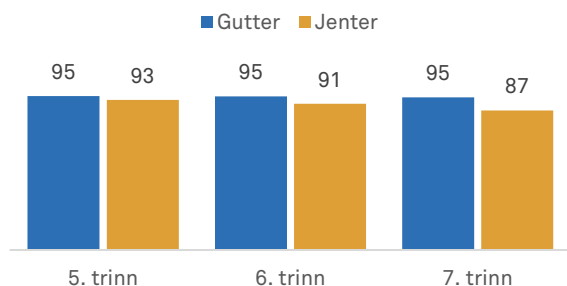
Det store flertallet av barn – uansett sosioøkonomisk status og sentralitet – er godt fornøyd med livet de lever. Det er samtidig verdt å merke seg at noen flere barn i familier med høy enn i familier i lav sosioøkonomisk status var enig i at livet deres var bra. Det er videre en liten tendens til at andelen barn som er enige i de positive utsagnene om seg selv og livet sitt går ned i takt med lavere sentralitet. Forskjellene er imidlertid små.

Det er flere gutter enn jenter som rapporterer om et godt selvbilde og tilfredshet med livet. Dette er områder hvor kjønnsforskjellene øker noe gjennom barneårene. Mens to prosentpoeng flere gutter enn jenter var enige i at livet er bra blant elevene i 5. trinn, er kjønnsforskjellen åtte prosentpoeng i 7. trinn. Blant guttene var det like mange på alle de tre trinnene på barneskolen som vurderte livet sitt som bra.

Er du enig eller uenig i følgende utsagn: Livet mitt er bra?

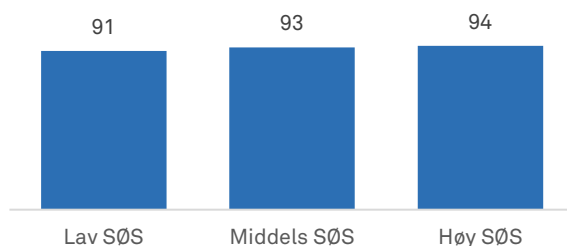

Prosentandel som er enig i at livet mitt er bra. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

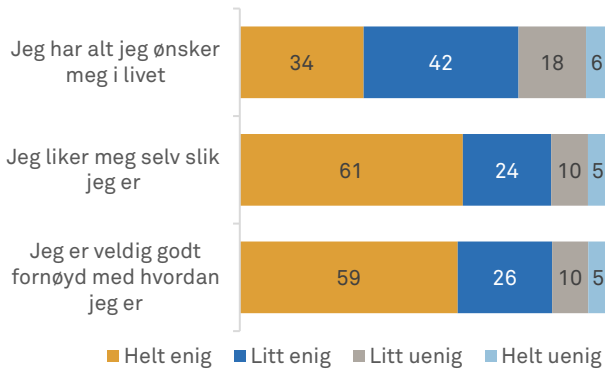

” **Det store flertallet av barn har et godt liv og et godt selvbilde**

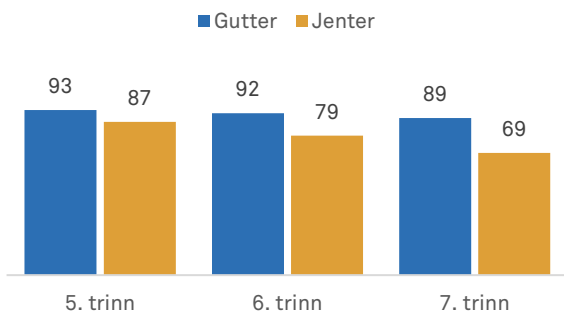
Prosentandel som er enig i at livet mitt er bra – etter sosioøkonomisk status (SØS)

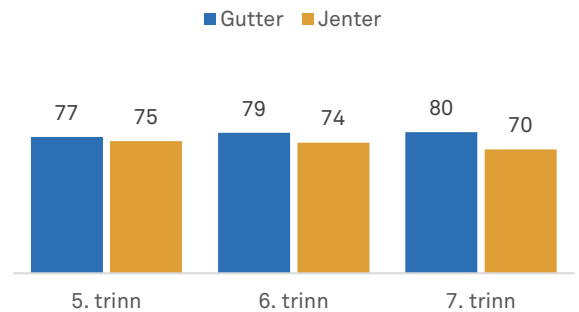
Hvor er enig er du i disse setningene?

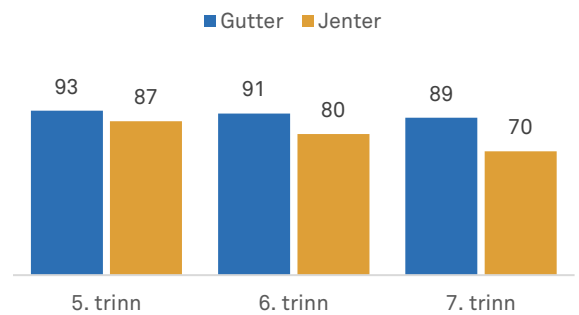
Prosentandel som er enig i at jeg liker meg selv slik jeg er. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

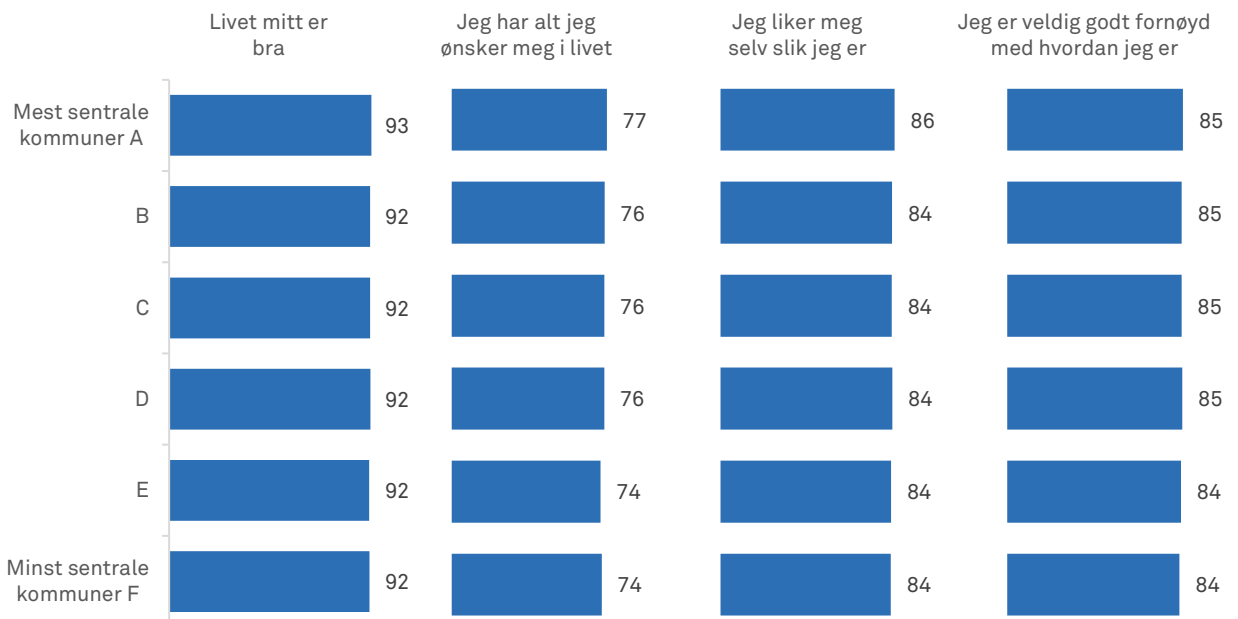
Prosentandel som er enig i at jeg har alt jeg ønsker meg i livet. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som er enig i at jeg er veldig godt fornøyd med hvordan jeg er. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som er enig i ulike utsagn om hvordan de har det. Blant barn som vokser opp i ulike steder i Norge

Venner

Venner er for de fleste en kilde til lek, glede, støtte, samhörighet og bekreftelse. Å være sammen med venner er for mange den mest sentrale aktiviteten i deres liv. Et godt vennskap kan være som et sosialt immunforsvar som øker robustheten overfor ulike utfordringer i oppveksten. På lengre sikt kan samspillet med jevnaldrende ha betydning for utvikling av selvbilde og sosial kompetanse. På motsatt måte, kan fravær av nære venner, eller manglende stabilitet i jevnalderrelasjoner, være en belastning og bidra til økt sårbarhet.

Da barna ble spurt direkte, svarte de aller fleste at de har venner. 94 % hadde venner de kan være sammen med på fritiden og 97 % hadde venner å være sammen med i friminuttene på skolen. 62 % var sikre på at de hadde minst én venn som de kan stole på og snakke med om alt mulig. I tillegg var det mange som trodde at de har en slik venn (28 %). Men ikke alle har fortrolige venner. 8 % var usikre på om de hadde en slik venn, mens 1 % svarte at de ikke har noen de vil kalle venner for tiden.

Omtrent like mange gutter og jenter har tilgang til det de oppfatter som fortrolige venner. Omtrent like mange gutter og jenter har også alltid eller som regel noen å være sammen med på fritiden og i friminuttene. Blant guttene er det noe vanligere enn blant jentene å treffes ute om kvelden, mens en høyere andel av jentene enn guttene er sammen med venner hjemme hos hverandre. Både blant gutter og jenter opplever det store flertallet lite ensomhet. Det er likevel verdt å merke seg at jenter er klart overrepresentert blant de som ofte opplever ensomhet, og da særlig blant de eldste jentene.

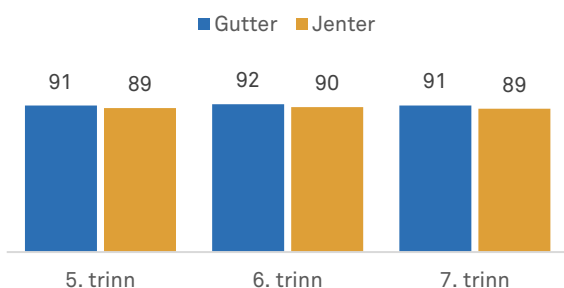
Det er ingen forskjeller i andelen som oppgir å ha fortrolige venner etter kommunens sentralitet. Det er imidlertid en liten tendens til at andelen som ikke har noen å være sammen med og at andelen som ofte er ensomme er noe høyere i de minst sentrale kommunene.

Når det gjelder spørsmålet om hvor man vanligvis er sammen med vennene sine er den største systematiske forskjellen i andelen som vanligvis henger ute. Jo mer sentral kommunen er, jo vanligere er det å henge ute med venner. Andelen som er sammen med venner hjemme er minst både i de mest sentrale og de minst sentrale kommunene.

Har du minst én venn som du kan stole på og betro deg til om alt mulig?

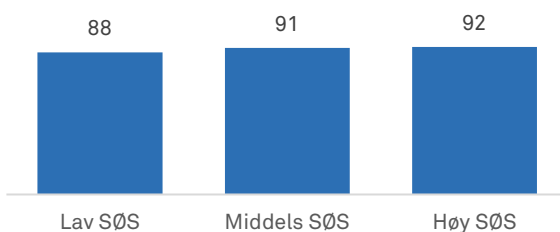

Prosentandel som har en fortrolig venn. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

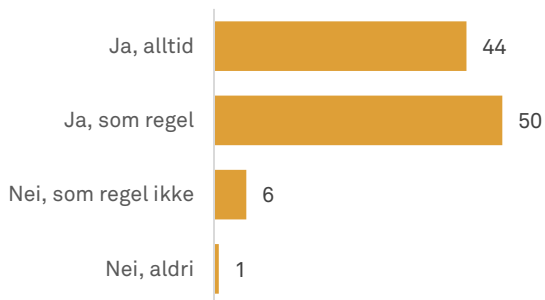

” 9 av 10 barn har en venn de kan snakke med om alt mulig

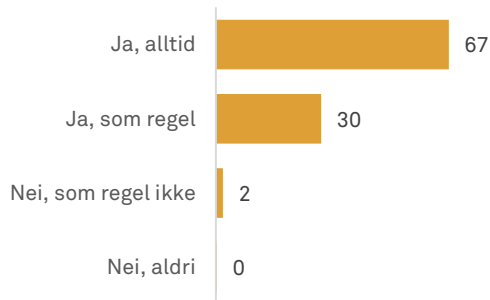
Prosentandel som har en fortrolig venn – etter sosioøkonomisk status (SØS)

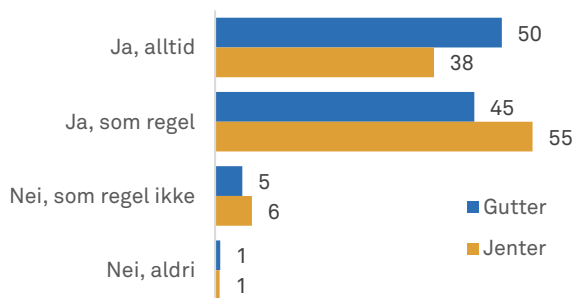
Har du noen å være sammen med på fritiden?

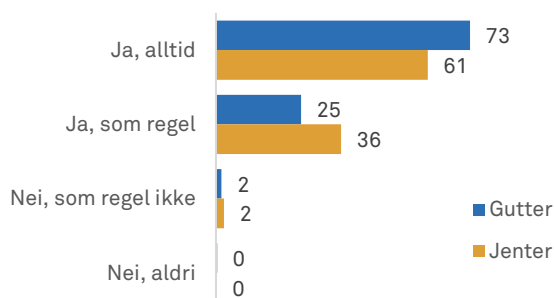
Har du noen å være sammen med i friminuttene på skolen?

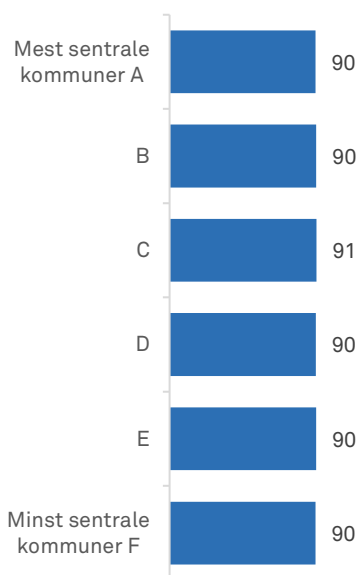
Har du noen å være sammen med på fritiden? Blant gutter og jenter

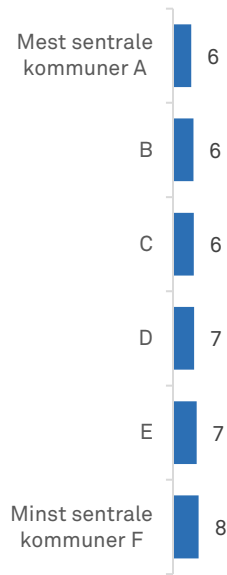
Har du noen å være sammen med i friminuttene på skolen? Blant gutter og jenter

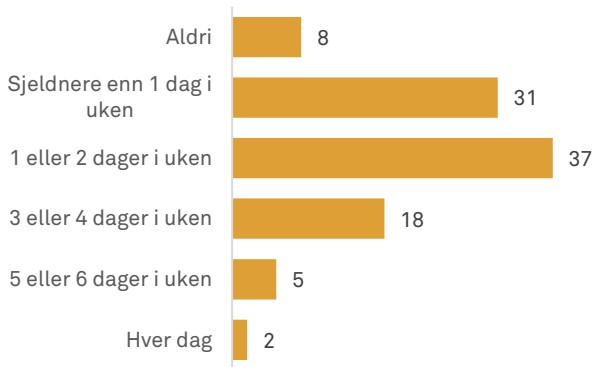
Prosentandel i som har en fortrolig venn blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

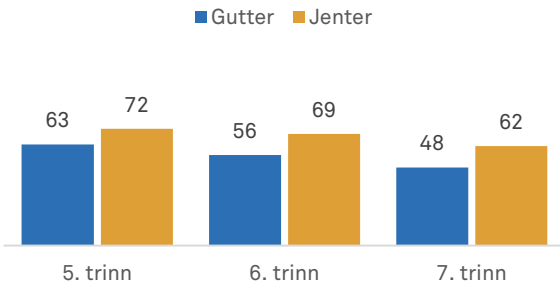
Prosentandel som ikke har noen å være sammen med blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Hvor ofte er du vanligvis sammen med venner hjemme hos deg eller hos dem?

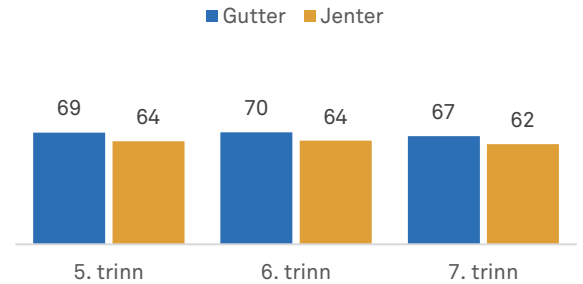
Prosentandel som vanligvis er sammen med venner hjemme minst en gang i uka. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

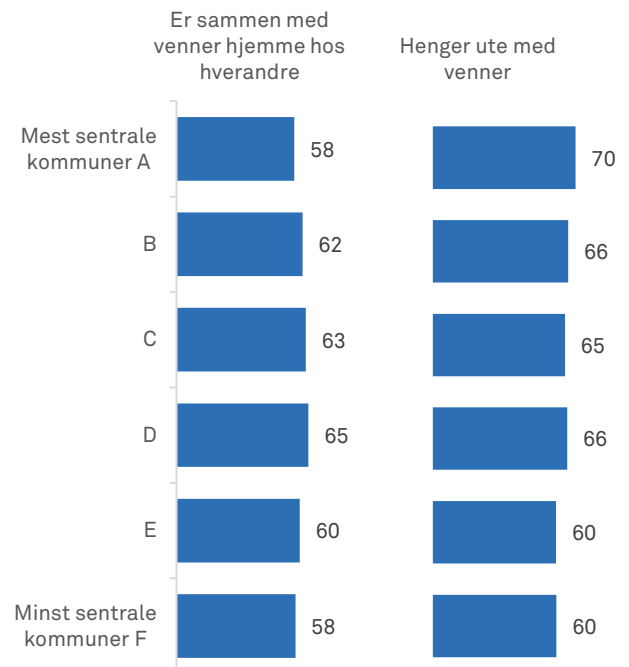
Hvor ofte henger du vanligvis sammen med med venner ute?

Prosentandel som vanligvis henger ute sammen med venner minst en gang i uka. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som vanligvis er sammen med venner hjemme eller henger ute med venner minst en gang i uka. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Å være sammen med venner på fritiden

De aller fleste barn er sammen med venner på fritiden – enten hjemme hos hverandre eller ute et sted. Det er imidlertid stor variasjon barna imellom når det gjelder hvor ofte de fysisk er sammen med vennene sine.

Samlet sett er det vanligere at barn møter vennene sine ute enn hjemme. Det er imidlertid noe variasjoner rundt om i landet. I de mest sentrale kommunene er det vanligere å treffes ute sammenlignet med de minst sentrale kommunene.

Ensomhet

Ensomhet er en subjektiv følelse, som kan oppstå når man opplever å ha mindre sosial kontakt med andre enn man ønsker, eller at kontakten ikke er av tilstrekkelig kvalitet. Ensomhet er ikke nødvendigvis det samme som sosial isolasjon, men personer med lite sosialt nettverk eller som ofte er alene har gjerne større sjanse for å føle seg ensomme. Subjektiv opplevelse av ensomhet blir ofte brukt som en indikator på livskvalitet.

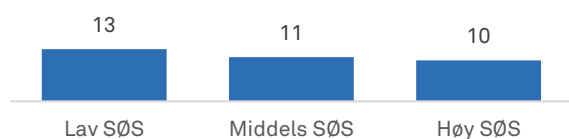
Ensomhet måles best gjennom selvrapportering. Det er vanlig å stille ett direkte spørsmål om hvorvidt man føler seg ensom, slik det gjøres i Ungdata junior. Spørsmålet fanger opp hvor ofte barna føler seg ensom med svaralternativene aldri, noen ganger, ofte og veldig ofte.

Undersøkelsen viser at 67 % av barna i Norge aldri opplever å være ensomme, mens 26 % føler seg ensom noen ganger. 12 % av barna er imidlertid ofte eller veldig ofte ensomme. Tallet varierer nokså lite mellom de minst og mest sentrale kommunene – fra 11-13 %. Det er også små sosiale forskjeller, men adelen barn som oppgir at de ofte eller veldig ofte er ensomme er noe høyere i gruppen med lav sosioøkonomisk status.

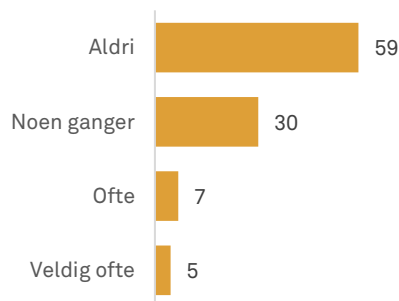
Ensomhet er derimot langt mer utbredt blant jenter enn blant gutter. Blant jentene øker andelen som ofte føler seg ensomme fra 11 % i 5. trinn til 20 % i 7. trinn, mens andelen blant guttene går fra 7 % i 5. trinn til 9 % i 7. trinn.

” De fleste barna i Norge er ikke rammet av ensomhet. Men 12 % sier de er ofte eller veldig ofte ensom

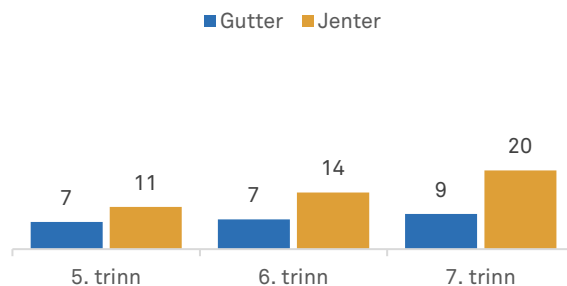
Prosentandel som ofte eller veldig ofte føler seg ensom – etter sosioøkonomisk status (SØS)

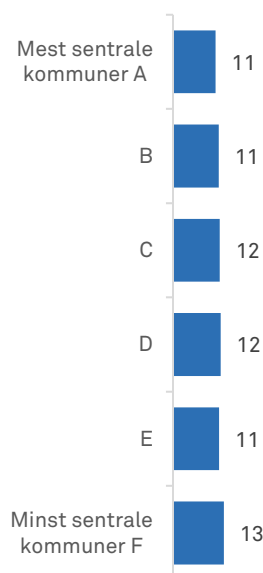
Hvor ofte føler du deg ensom?

Prosentandel som ofte eller veldig ofte føler seg ensom. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som ofte eller veldig ofte føler seg ensom. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Foreldre

For de aller fleste barn representerer foreldrene og de nærmeste foresatte de aller viktigste omsorgspersonene i barns liv. Ressursene hjemme, enten de er økonomiske, kulturelle eller sosiale, danner det viktigste grunnlaget for barn og unges levekår, trivsel og utvikling.

Resultatene fra Ungdata junior viser at de aller fleste barn har gode og tette relasjoner til foreldrene sine. 96 % er ganske eller veldig godt fornøyd med egne foreldre. Tallet er nokså likt uavhengig av kjønn, sosial bakgrunn og sentralitet. Blant jentene som nærmer seg slutten på barneskolen, er det imidlertid en liten tendens til at færre er fornøyd med foreldrene sine.

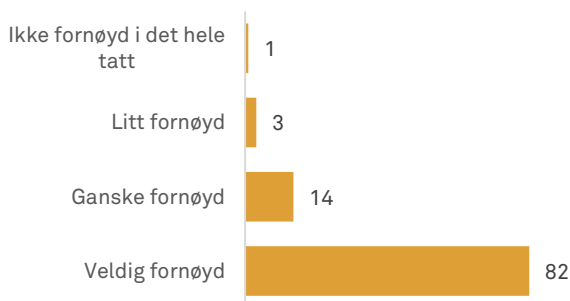
98 % opplever at foreldrene deres liker dem som de er. 96 % liker å være sammen med foreldrene sine. Gjennomgående rapporterer barn at foreldrene er gode til å gi dem ros. Det store flertallet opplever at foreldrene kjenner vennene deres og at de i all hovedsak vet hvor barna er i fritiden.

En mindre gruppe barn opplever imidlertid ikke foreldrene sine like positivt. Hvor mange dette gjelder avhenger av hva som er kartlagt, men gruppen utgjør om lag 5 %. Dette er barn som opplever foreldrene sine som lite støttende, som er misfornøyd med foreldrene sine eller som ikke liker å være sammen med dem. En del flere, 19 %, opplever at foreldre ofte kjeffer på dem.

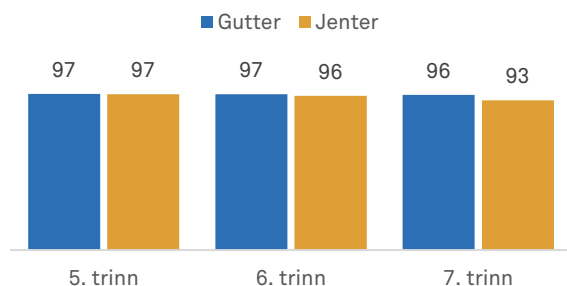
Barna ble også spurt om de gjør noe sammen med familien. De fleste svarer noen ganger i uka. På dette området er det imidlertid store variasjoner mellom barn. Mens 27 % vanligvis gjør noe med familien minst fem dager i uka, svarer 18 % at de sjeldnere enn ukentlig gjør noe sammen.

De fleste barn er i større eller mindre grad involvert i husarbeid. Men også her er det stor variasjon. 5 % hjelper vanligvis aldri til hjemme og 19 % sjeldnere enn en gang i uka, mens 16 % av barna hjelper til med husarbeid hver dag.

Hvor fornøyd er du med foreldrene dine?

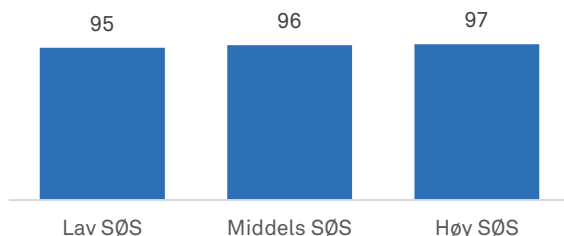

Prosentandel som er fornøyd med foreldrene sine. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

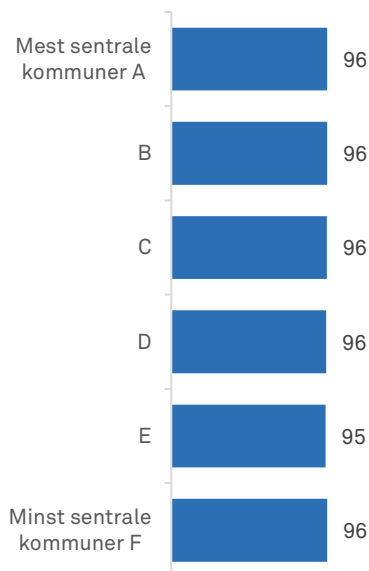

” De aller fleste barna er veldig godt fornøyd med foreldrene sine

Prosentandel som er fornøyd med foreldrene sine – etter sosioøkonomisk status (SØS)

**Prosentandel som er fornøyd med foreldrene sine.
Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge**

” De aller fleste barn liker å være sammen med foreldrene sine

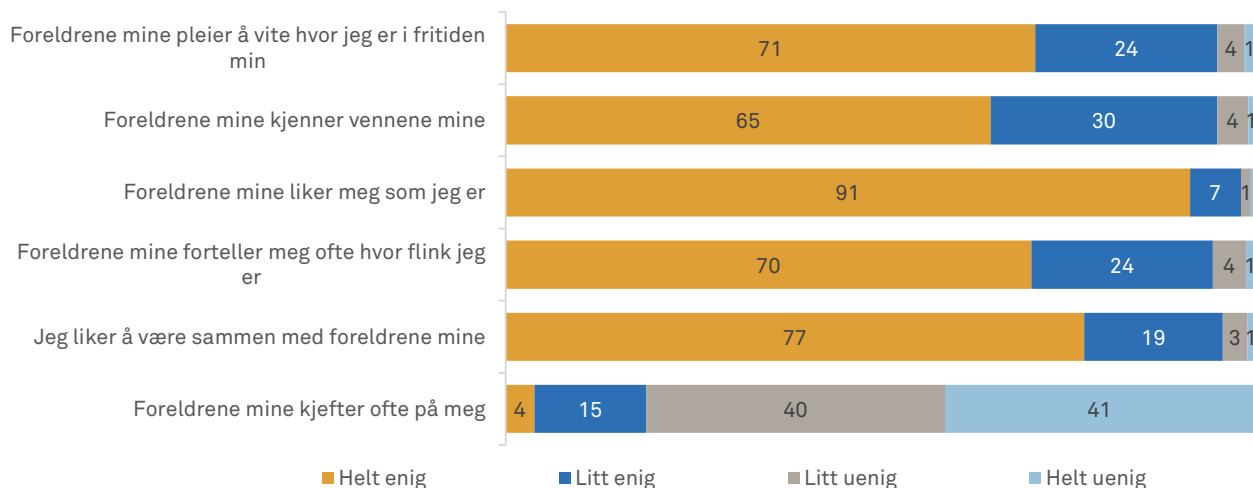
Hvor ofte gjør du vanligvis noe sammen med familien?

Hvor ofte hjelper du vanligvis til med husarbeidet?

Hva barn i Norge mener om sine foreldre

Skole

Skolen ikke bare er et sted for læring, fag og disiplin, men også en viktig arena for sosialt samvær. Skolen er et sted hvor vennskap utvikles – i timene og i friminuttene, men også på skoleveien. I en tid der digitale kommunikasjonsformer preger mye av fritiden til barn, utgjør skolehverdagen – og det fysiske samværet som finner sted der – en viktig faktor i barns sosiale liv.

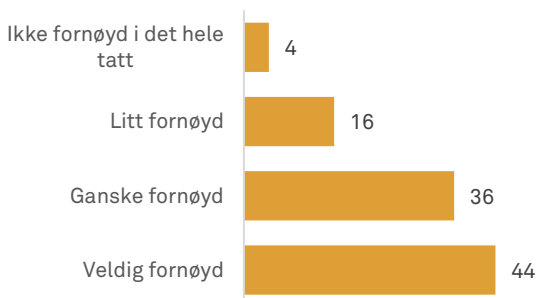
Det er derfor et viktig funn at de fleste barn på mellomtrinnet i Norge er fornøyd med skolen de går på. 44 % er veldig fornøyd og ytterligere 36 % ganske fornøyd. 91 % av barna oppgir videre at de trives på skolen og 93 % opplever at lærerne deres bryr seg om dem. 87 % føler at de passer inn blant elevene i klassen og 88 % forteller at de alltid har det bra i friminuttene. Det er samtidig mange barn (69 %) som kjeder seg i timene, og 25 % av barna gruer seg ofte til å gå på skolen.

Generelt er det små kjønnsforskjeller i skoletrivsel. Der vi ser kjønnsforskjeller er på spørsmålene som handler om det å grue seg til å ha prøve eller det å føle seg redde når de skal snakke foran klassen. En god del flere jenter enn gutter gir uttrykk for dette. Andelen jenter som synes dette er utfordrende, øker også fra 5. til 7. trinn. Blant guttene finner vi ingen tilsvarende økning. Kjønnsforskjellene ser med andre ord ut til å øke med alderen.

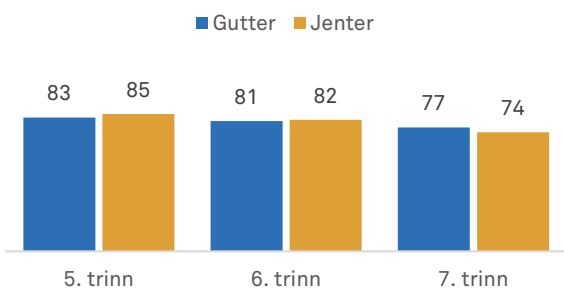
De aller fleste bruker en del tid på lekser og annet skolearbeid etter skoletid. Vanligst er det å bruke mellom en halv time og en time. For begge kjønn øker imidlertid tiden de vanligvis bruker på lekser med økende alder og samtidig øker også kjønnsforskjellene. Mens guttene og jentene i gjennomsnitt bruker like mye tid på lekser i 5. trinn, rapporterer jenter på 6. og 7. trinn at de bruker mer tid enn guttene. Forskjellen er størst på 7. trinn. Det er videre en klar tendens til at barn i de mest sentrale kommunene bruker noe mer tid på lekser og annet skolearbeid enn barn i de minst sentrale kommunene, mens det skiller lite etter barnas sosioøkonomiske status.

I alle delene av landet er flertallet av barna fornøyd med skolen, de aller fleste trives og de aller fleste opplever at lærerne bryr seg, og de føler at de passer inn blant de andre elevene. Det er imidlertid en liten tendens til at en høyere andel av barna i de minst sentrale kommunene kjeder seg i skoletimene og gruer seg til å gå på skolen. Andelen av barna som er fornøyd med skolen sin varierer også noe, med lavest andel som er fornøyd i de minst sentrale kommunene (77 %) og høyest i de mest sentrale kommunene (82 %).

Hvor fornøyd er du med skolen du går på?

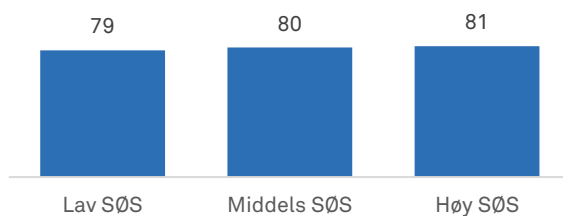

Prosentandel som er ganske eller veldig fornøyd med skolen de går på. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

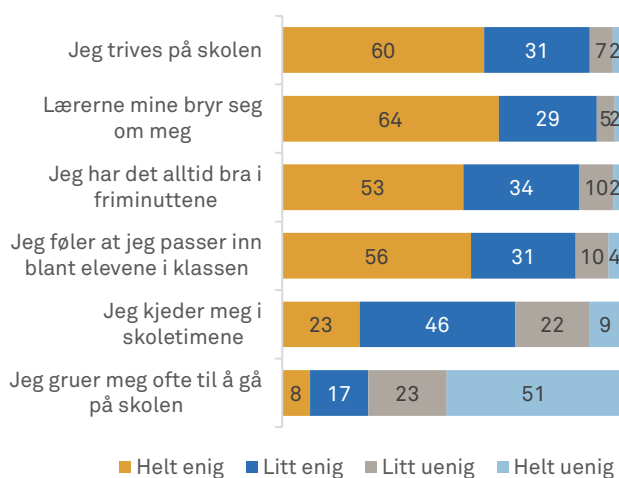

” Trivselen på mellomtrinnet er høy. De fleste opplever gode relasjoner til lærerne og til elevene i klassen

Prosentandel som er ganske eller veldig fornøyd med skolen de går på – etter sosioøkonomisk status (SØS)

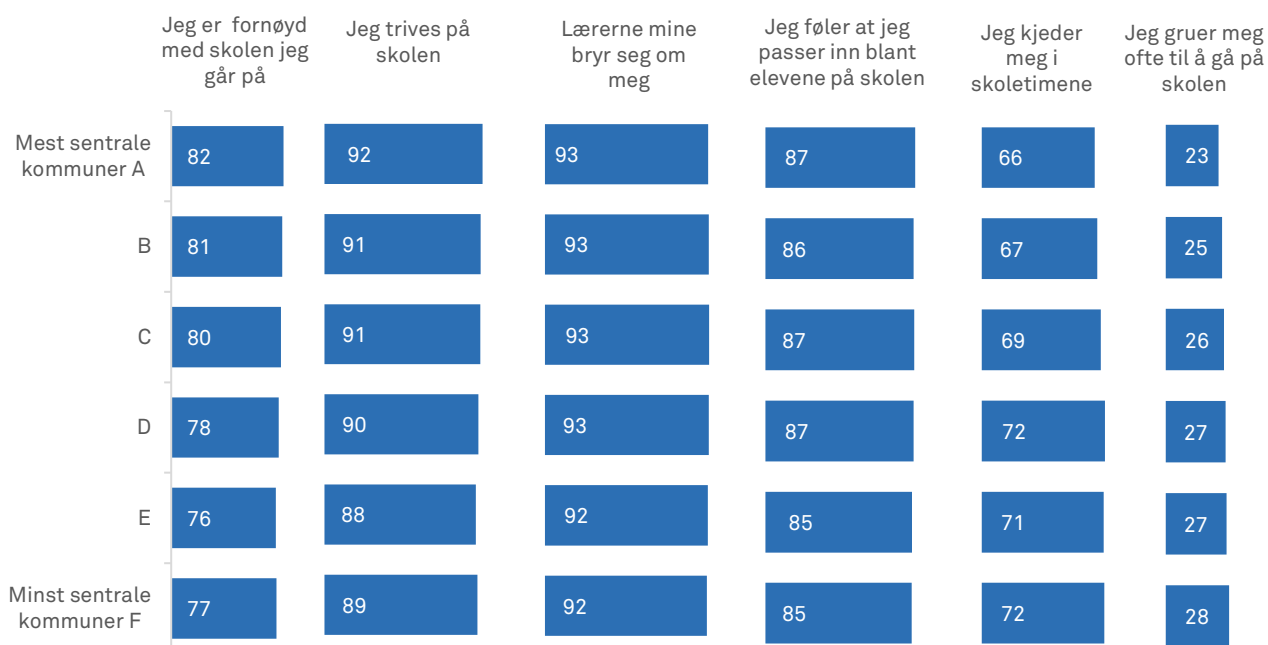
Hvordan barn har det på skolen i Norge

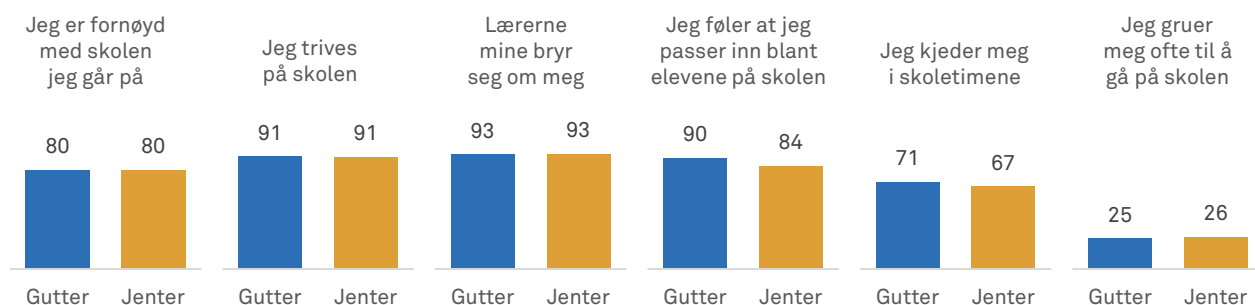
Prosentandel som er enig i ulike utsagn om hvordan de har det på skolen

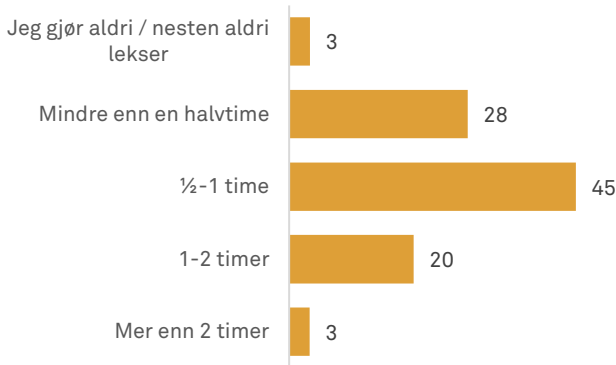
Prosentandel som er enige i ulike utsagn om hvordan de har det på skolen. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Prosentandel gutter og jenter som er enige i ulike utsagn om hvordan de har det på skolen

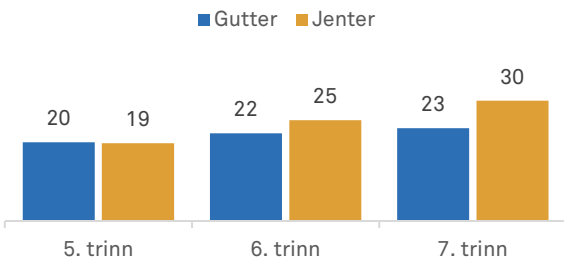

Omtrent hvor lang tid bruker du på lekser i løpet av en vanlig dag?

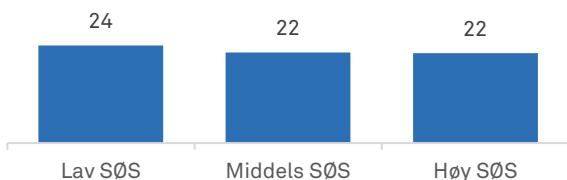

” Det er stor variasjon i hvor mye tid barn bruker på lekser

Prosentandel som bruker minst én time på lekser og annet skolearbeid en vanlig dag. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som bruker minst én time på lekser og annet skolearbeid en vanlig dag – etter sosioøkonomisk status (SØS)

Lekser og annet skolearbeid

I Ungdata junior kartlegges tiden barna bruker på lekser og annet skolearbeid. De ble bedt om å oppgi hvor lang tid de vanligvis bruker en vanlig dag. Spørsmålet kan være vanskelig å svare helt presist på, siden mange vil bruke noe tid enkelte dager og mye tid andre dager. Det er likevel et spørsmål som nesten alle barna har svart på.

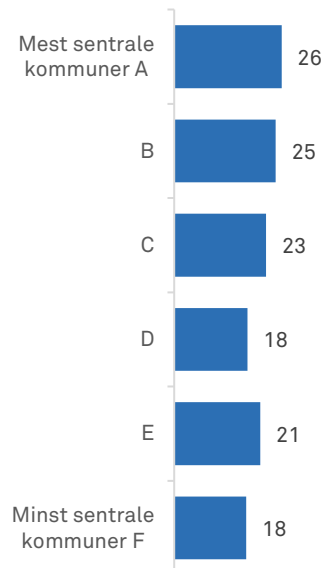
Barnas svar viser at de aller fleste bruker en del tid på lekser og at det vanligste er å bruke mellom en halv time og en time. Dette gjelder 45 % av barna i Norge. 23 % bruker mer tid og 28 % bruker mindre tid. 3 % av barna sier at de aldri eller nesten aldri gjør lekser.

Blant elevene på 5. trinn er det marginale kjønnsforskjeller i tiden brukt på lekser. På 6. trinn er andelen jenter som bruker mye tid noe høyere enn andelen gutter, og denne forskjellen øker ytterligere på 7. trinn.

Andelen som bruker mer enn en time på lekser en vanlig dag varierer en del etter sentralitet. Det er flest som bruker mye tid i de mest sentrale kommunene. Tallene er lavest i de minst sentrale kommunene.

Tid brukt på lekser og annet skolearbeid varierer lite etter sosioøkonomisk status i denne aldersgruppen.

Prosentandel som bruker minst én time på lekser og annet skolearbeid en vanlig dag

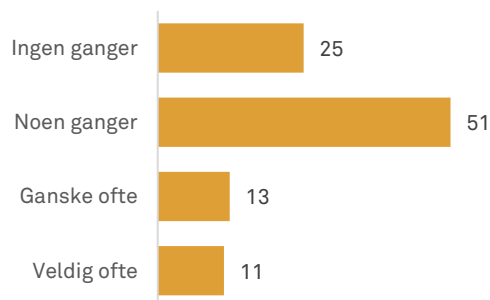
Å grue seg til prøver og føle seg redd foran klassen

I Ungdata junior ble barna spurt om de føler seg redde hvis de må snakke foran klassen og om de gruer seg til å ha prøve. 24 % av barna svarer at de ganske ofte eller veldig ofte føler seg redde når de skal snakke foran klassen. Halvparten kan føle på dette noen ganger, mens 25 % sier at dette ikke skjer. Tilsvarende tall gjelder for det å grue seg til å ha prøve. Rundt en av fire sier det skjer ofte, halvparten noen ganger og en av fire at det ikke skjer.

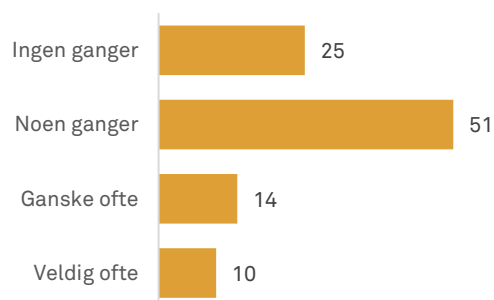
Både det å grue seg til prøver og det å være redd for å snakke foran klassen er mer utbredt blant jenter enn blant gutter. Kjønnsforskjellene øker imidlertid tydelig fra 5. til 7. trinn. Andelen som opplever disse problemene øker en god del blant jenter i denne aldersperioden, mens det ikke endrer seg noe særlig med alderen blant guttene.

Det er små variasjoner mellom de ulike delene av landet i utbredelsen av disse opplevelsene.

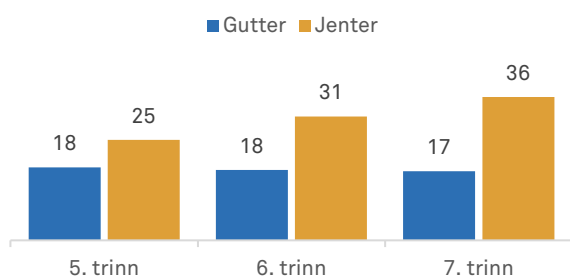
Føler du deg redd hvis du må snakke foran klassen?

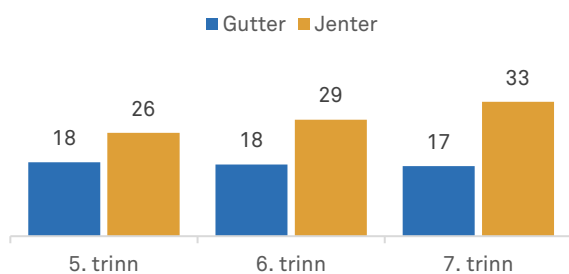
Gruer du deg veldig når du skal ha en prøve?

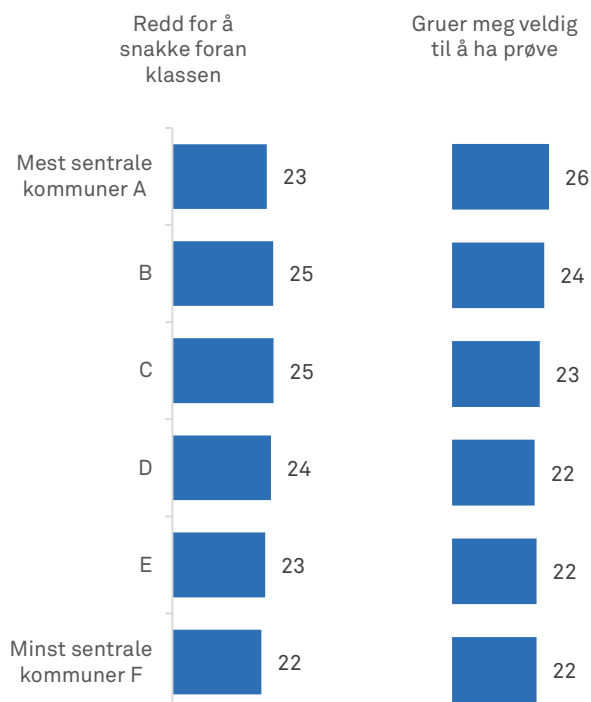
Prosentandel som ganske eller veldig ofte føler seg redd hvis de må snakke foran klassen. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som ganske eller veldig ofte gruer seg veldig når de skal ha en prøve. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som ganske eller veldig ofte opplever skolerelatert press. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Lokalmiljøet

Å vokse opp betyr å vokse opp på et bestemt sted. Forskjellige nærområder og lokalmiljøer kan gi ulike muligheter for aktiviteter og sosialt samvær. Tilgang til organisasjoner, fritids- og kulturtilbud påvirker individuell utfoldelse og bidrar samtidig til å skape identitet og tilhørighet i et nærområde. Det samme gjelder tilgangen på åpne møteplasser, rekreasjonsområder og urørt natur. Barn og unge bruker nærområdet i større grad og på en annen måte enn voksne. Trygge nærområder med god tilgang til ulike møteplasser er derfor særlig viktig for barns velferd og trivsel. Barn og unge kan også ha andre meninger enn voksne om hva som gir livskvalitet i nærområdet deres. Det er derfor viktig å spørre barna selv om hvordan de opplever nærområdet sitt.

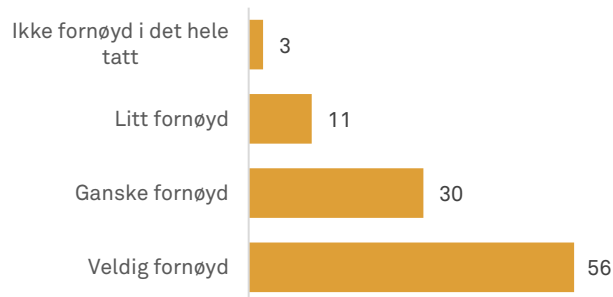
I Ungdata junior ble barna spurt om hvor fornøyd de er med nærområdet der de bor. Den store majoriteten er fornøyd. 56 % er veldig fornøyd og 30 % ganske fornøyd. Bare 3 % er ikke fornøyd i det hele tatt. Andelen som er fornøyd med nærområdet varierer lite etter kjønn og alder. Det er en liten tendens til at andelen barn som er fornøyd med nærområdet sitt øker i takt med økende sosioøkonomisk status. Det er små eller ingen forskjeller på andelen barn som er fornøyd med nærområdet sitt rundt om i landet – mellom 86 % og 88 % oppgir at de er fornøyd.

En annen kvalitet ved nærmiljøet handler om å føle seg trygg når man er ute. Den store majoriteten av barna opplever dette som trygt. 95 % oppgir at de føler seg ganske eller veldig trygge når de er ute i området der de bor, og 93 % føler seg trygge på vei til og fra skolen. De resterende svarer at de ikke føler så trygge eller at de ikke er trygge i det hele tatt.

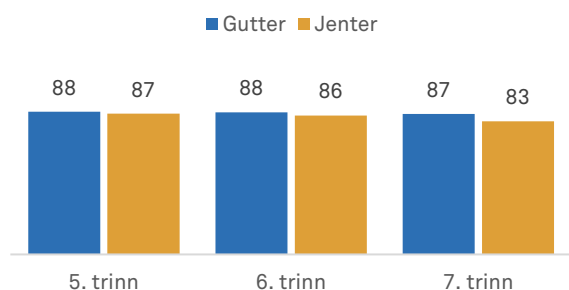
Det er små kjønnsforskjeller i opplevelse av trygghet i nærmiljøet. Litt større kjønnsforskjeller gjelder for andelen som føler seg trygge på skoleveien, hvor andelen gutter som føler seg trygge er litt større enn andelen jenter.

Det er små eller ingen forskjeller på andelen barn som opplever seg trygge i nærområdet eller til og fra skolen rundt om i landet. Det er likevel en liten tendens til at en større andel barn, uansett hvor de bor, opplever skoleveien som trygg enn nærområdet.

Hvor fornøyd er du med nærområdet der du bor?

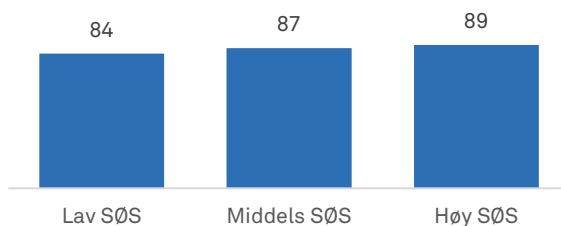

Prosentandel som er fornøyd med nærområdet der de bor. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

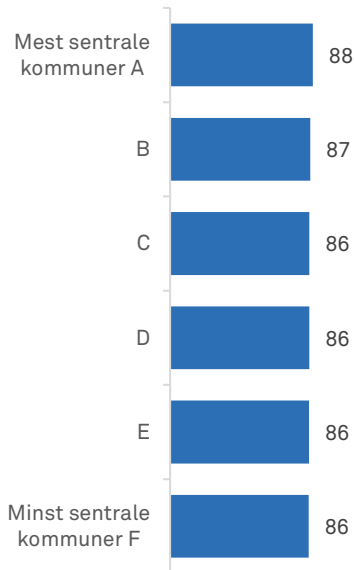

” De aller fleste barn, uansett hvor i landet de bor, føler seg trygge i nærområdet og på skoleveien

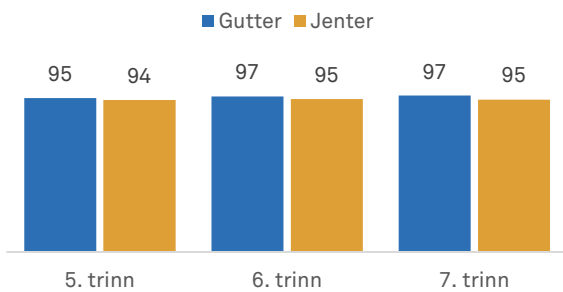
Prosentandel som er fornøyd med nærområdet der de bor – etter sosioøkonomisk status (SØS)

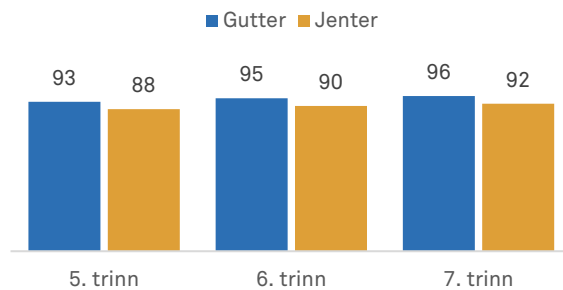
Prosentandel som er fornøyd med nærområdet der de bor. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

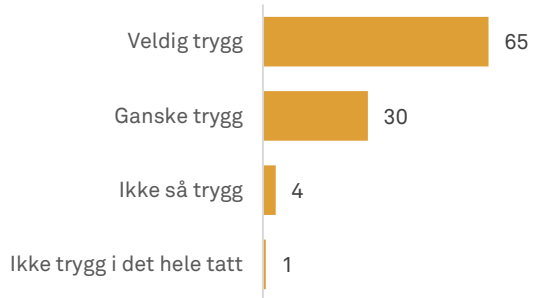
Prosentandel som føler seg ganske eller veldig trygge når de er ute i området der de bor. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som føler seg ganske eller veldig trygg på vei til og fra skolen. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

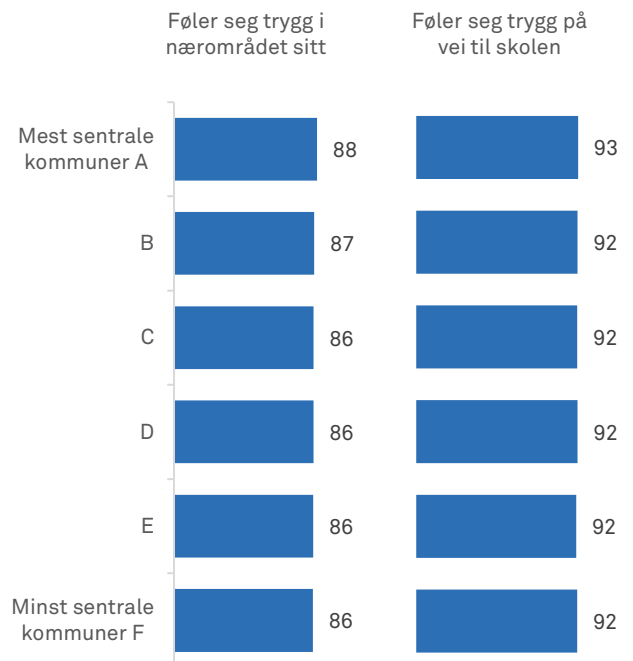
Hvor trygg føler du deg når du er ute i området der du bor?

Hvor trygg føler du deg på vei til og fra skolen?

Prosentandel som føler seg trygg i nærområdet og på skoleveien. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Fritid

Barn har rett til fritid og hvert barn må gis like muligheter til deltakelse. Organiserte aktiviteter med voksne til stede utgjør en viktig arena, som tilbyr barn andre erfaringer enn det de vanligvis opplever i skole, i uformell lek, gjennom sosiale medier eller gaming. Samtidig krever deltakelse i fritidsaktiviteter ressurser av foreldrene, både til å følge opp, men også betalingsevne.

Digitale medier har fått stor betydning for barns hverdagsliv. Smarttelefoner, nettbrett og online gaming gjør at barn og unge kommer i kontakt med andre på nye måter, og at de kan være sammen uten å være fysisk til stede på samme sted.

I Ungdata junior ble barna spurt om de for tiden er med på noen faste fritidsaktiviteter. 76 % av barna svarte at de var med på slike aktiviteter, mens 20 % har vært med tidligere og 4 % har aldri vært med. Sport eller idrett er den vanligste aktiviteten, men det er også en del som er med på kulturaktiviteter, går i fritidsklubb eller deltar i religiøse aktiviteter. Det er litt lavere deltakelse i faste fritidsaktiviteter blant guttene enn jentene. Litt flere gutter enn jenter trener eller driver med sport, spiller et instrument og deltar i religiøse aktiviteter, mens flere jenter enn gutter driver med ridning og er på fritidsklubb.

Barn med høy sosioøkonomisk bakgrunn er i langt større grad (84 %) med på faste fritidsaktiviteter enn barn med lavere sosioøkonomisk status (67 %). Hvor barna bor i landet gir jevnt over lite utslag i graden av deltakelse i faste aktiviteter, men det er litt variasjon i hvilke aktiviteter de vanligvis deltar på. Andelen som trener eller driver med sport er størst i de mest sentrale kommunene, mens det er en tendens til at deltakelse i fritidsklubb, religiøse aktiviteter, spille instrument og drive med ridning er vanligere i de mindre sentrale kommunene.

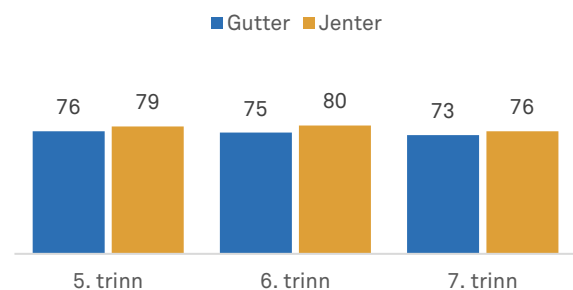
Blant de barna som deltar i faste fritidsaktiviteter er det mange som har et høyt aktivitetsnivå. Hele 49 % er med på aktiviteter tre kvelder eller mer.

Mange barn bruker mye av fritiden sin på ulike skjermaktiviteter. 49 % av barna i Norge bruker vanligvis mer enn tre timer daglig. Flere gutter enn jenter bruker mye tid foran en skjerm, og særlig dataspilling bidrar til dette. Barna bruker en god del mer tid foran skjerm desto eldre de blir. Dette skyldes først og fremst at de eldste barna bruker mer tid på sosiale medier enn de yngste.

Er du med på noen faste fritidsaktiviteter for tiden?

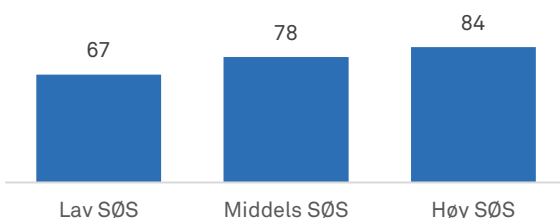

Prosentandel som er med på faste fritidsaktiviteter. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

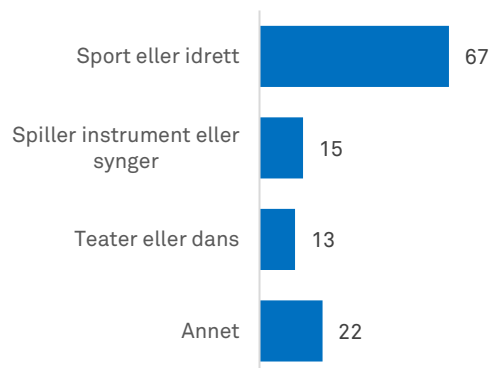

” Sosioøkonomi har stor betydning for deltakelse i faste fritidsaktivitet

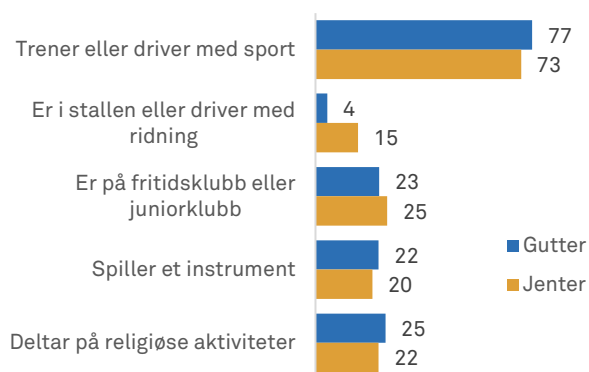
Prosentandel som er med på faste fritidsaktiviteter – etter sosioøkonomisk status (SØS)

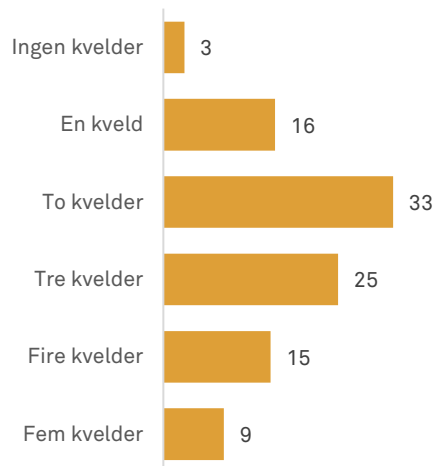
Hvor mange som driver med ulike typer faste fritidsaktiviteter

Prosentandel gutter og jenter som driver med ulike typer faste fritidsaktiviteter

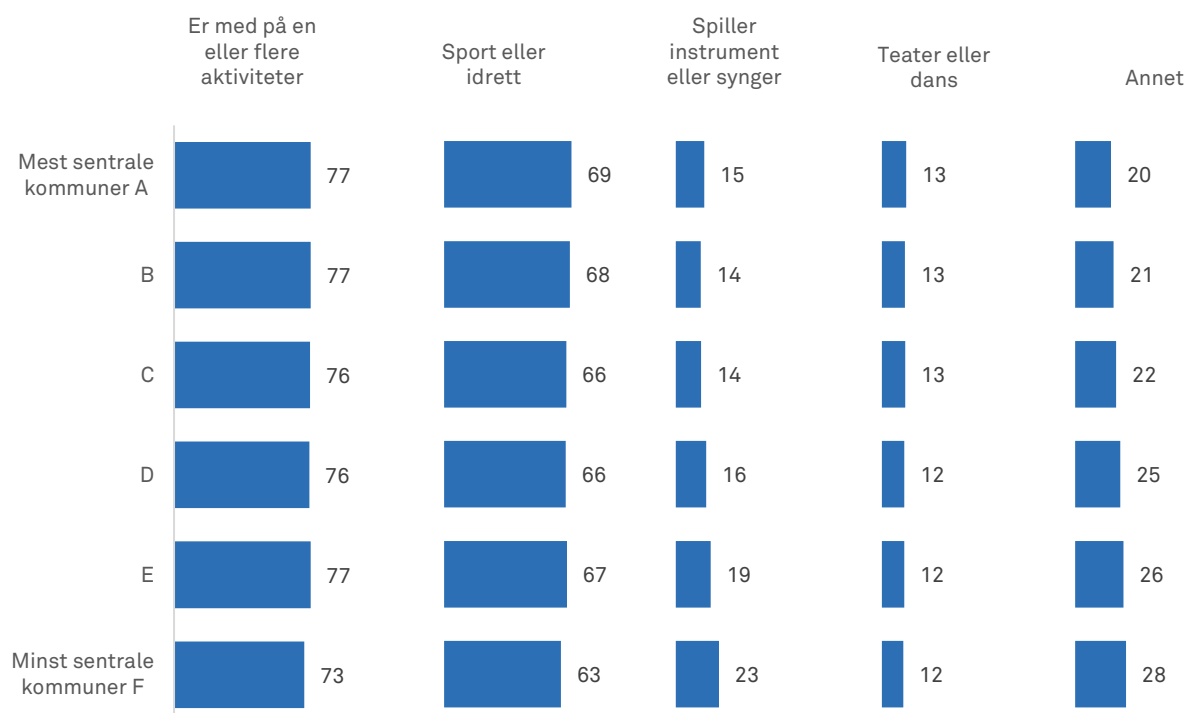

Hvor mange kvelder (mandag til fredag) barn er med på faste fritidsaktiviteter. Blant de som er aktive

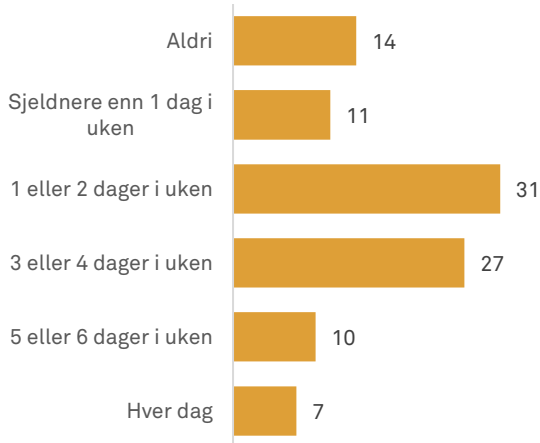

” **Hvorvidt barn deltar i faste fritidsaktiviteter varierer lite rundt om i landet**

Prosentandel som er med på faste fritidsaktiviteter. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Tenk på fritiden din utenfor skolen. Hvor ofte trener du, eller driver med sport?

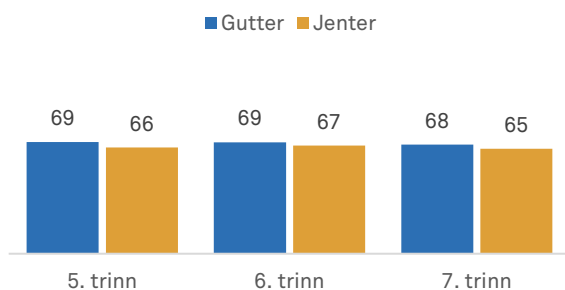
Trening og sport

De aller fleste barn i Norge driver med en eller annen form for trening eller sport. Kun 14 % av barna sier dette er noe de aldri driver med. De fleste barna gjør dette 1-4 dager i uka. 17 % trener eller driver med sport 5 dager i uka eller mer.

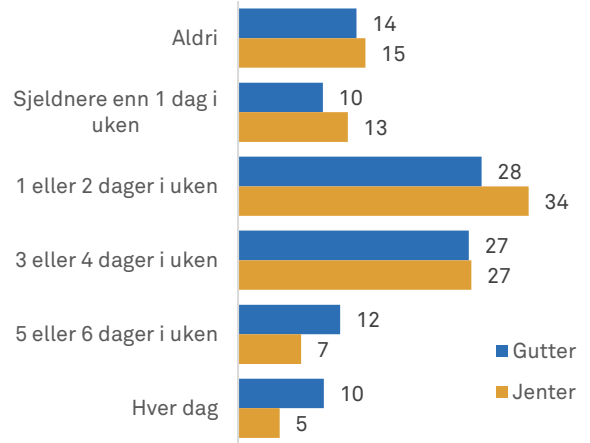
Det er litt flere gutter enn blant de mest aktive i trening og sport. 22 % av guttene trener eller driver med sport 5 dager i uke eller mer, mot 12 % av jentene. Andelen gutter og jenter som aldri trener eller driver med sport er omtrent like stor.

Det er store sosioøkonomiske forskjeller i andelen som trener eller er aktive i sport. Blant barn med høy sosioøkonomisk bakgrunn er andelen som trener eller driver med sport minst en dag i uken 82 %, mens den tilsvarende andelen blant barn i lavere sosiale lag er 66 %. Å trene eller drive med sport er litt vanligere i de mest sentrale kommunene enn i de minst sentrale.

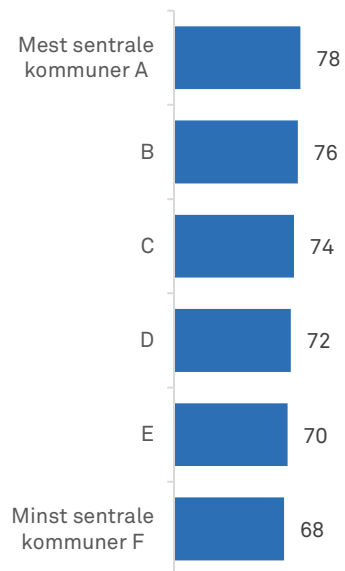
Prosentandel som driver med sport eller idrett som fast fritidsaktivitet. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

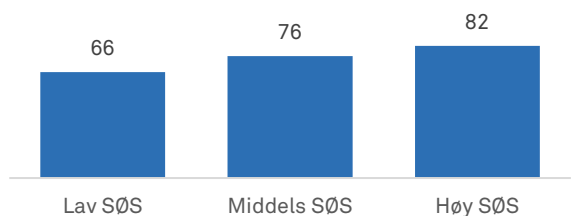
Tenk på fritiden din utenfor skolen. Hvor ofte trener du, eller driver med sport?

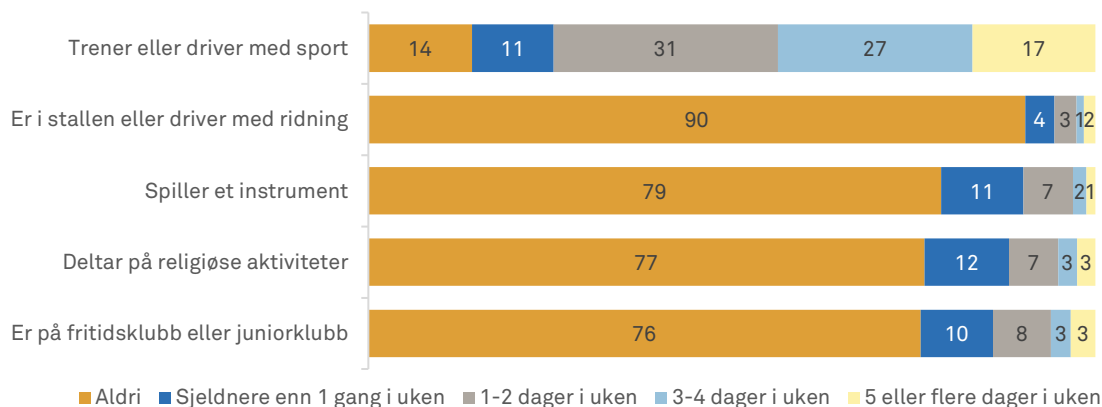
Prosentandel som trener eller driver med sport minst en dag i uken. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

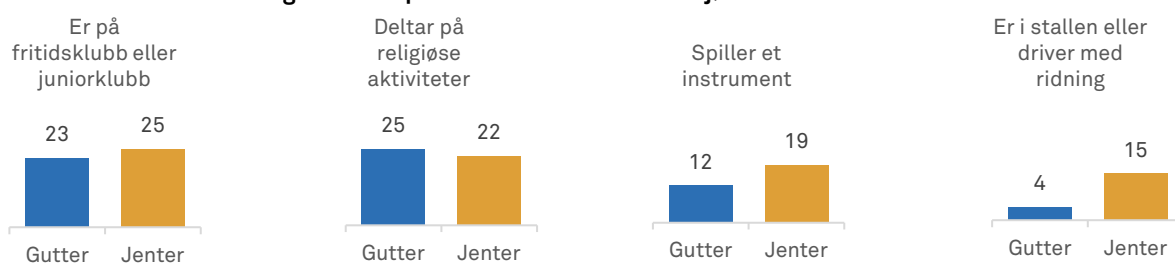
Prosentandel som vanligvis trener eller driver med sport minst en dag i uken etter sosioøkonomisk status (SØS)

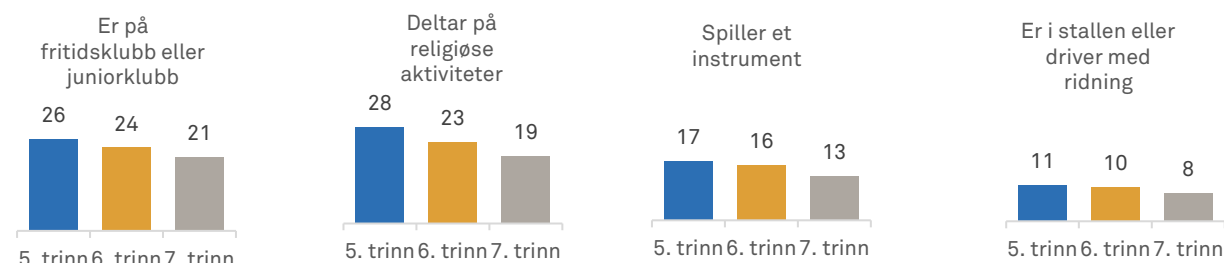
Hvor ofte barn vanligvis er med på ulike fritidsaktiviteter

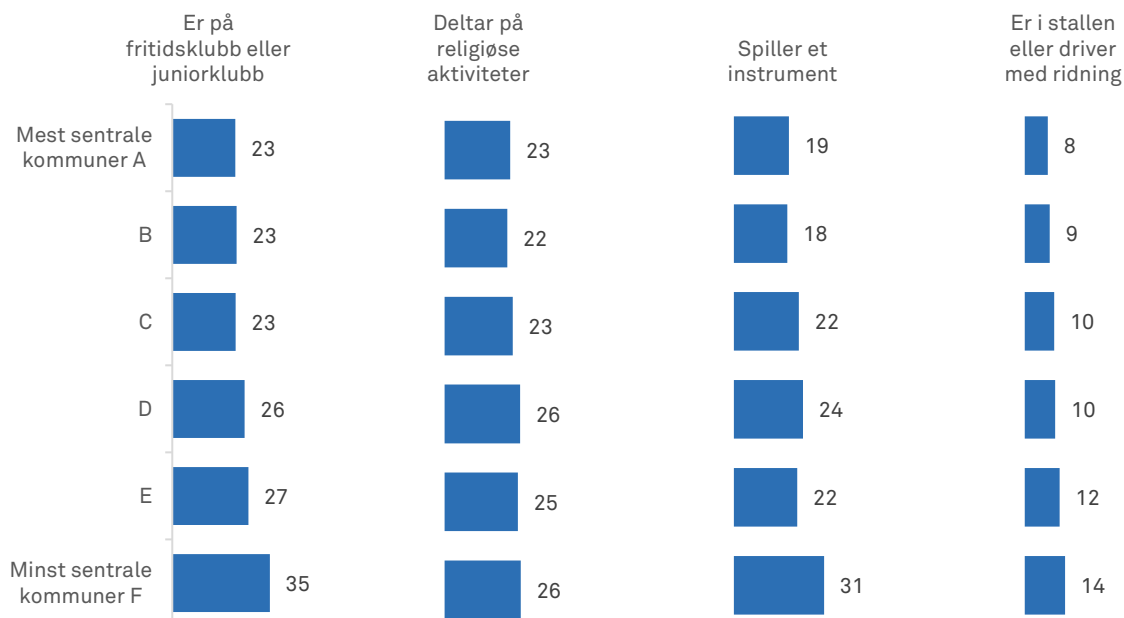
Prosentandel som vanligvis deltar på ulike aktiviteter. Etter kjønn

Prosentandel som vanligvis deltar på ulike aktiviteter. Etter klasstrinn

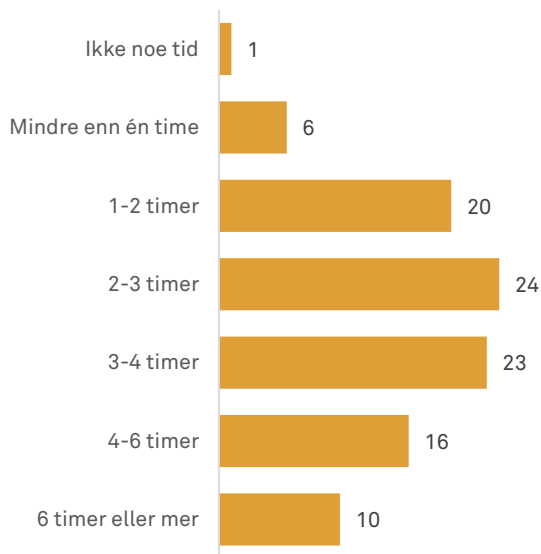
Prosentandel som vanligvis deltar på ulike aktiviteter. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

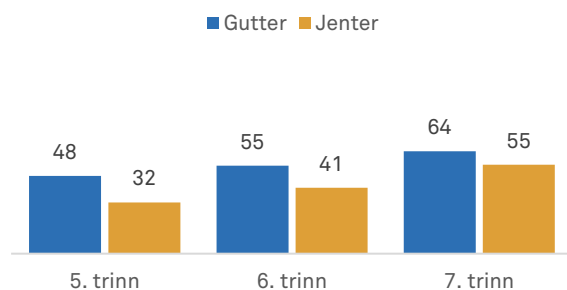
Medier

Den digitale utviklingen har ført til at mesteparten av barn og unges mediebruk skjer foran en skjerm. Tilbudet av skjermaktiviteter er betydelig, og de aller fleste barna i Norge bruker en del tid på dette hver eneste dag – selv når vi holder skolearbeidet utenom. Når det gjelder hvor mye tid barna bruker, er det store variasjoner barna i mellom. Barna fordeler seg mer eller mindre likt i fire grupper, der den ene gruppen bruker to timer eller mindre, den andre gruppen bruker 2-3 timer, den tredje 3-4 timer og den fjerde bruker mer enn 4 timer.

Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du til sammen på aktiviteter foran en skjerm. Ikke ta med skolearbeid

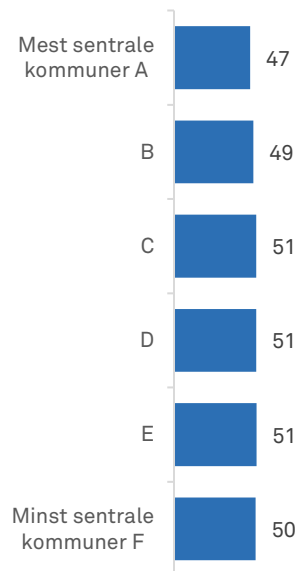
Prosentandel som bruker mer enn tre timer foran en skjerm en vanlig dag etter skolen. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

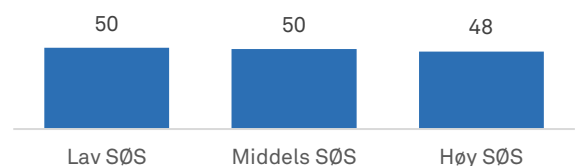
Det er generelt flere gutter enn jenter som bruker mye tid foran skjermen. Hovedforklaringen er at guttene bruker langt mer av fritiden sin på gaming. Men kjønnsforskjellene blir mindre etter hvert som barna blir eldre. Endringene med alder må sees i sammenheng med at bruken av sosiale medier opptar stadig mer av barnas tid desto eldre de blir, og at sosiale medier er en aktivitet som i denne aldersgruppen opptar flere av jentene enn av guttene.

Andelen barn som bruker mye tid foran skjerm er noe mindre i de mest sentrale kommunene. Det er ingen klare forskjeller i skjermtid etter barnas sosioøkonomiske bakgrunn.

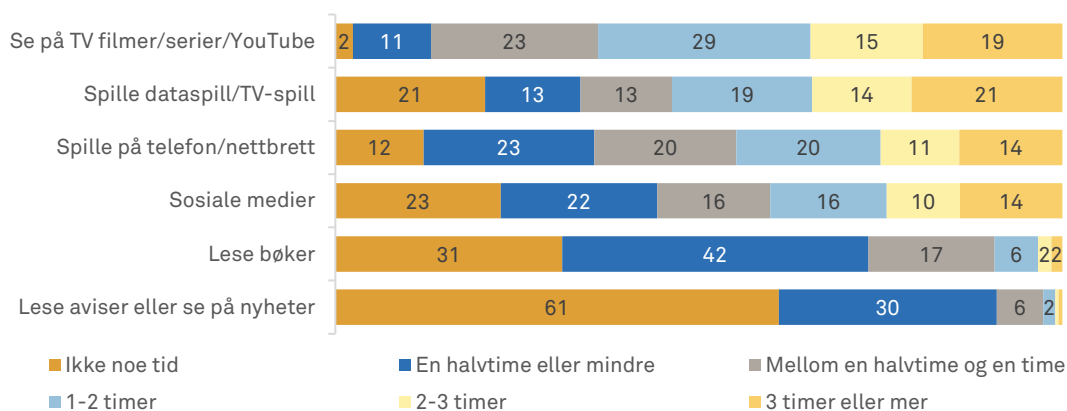
Prosentandel som bruker mer enn tre timer foran en skjerm en vanlig dag etter skolen. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

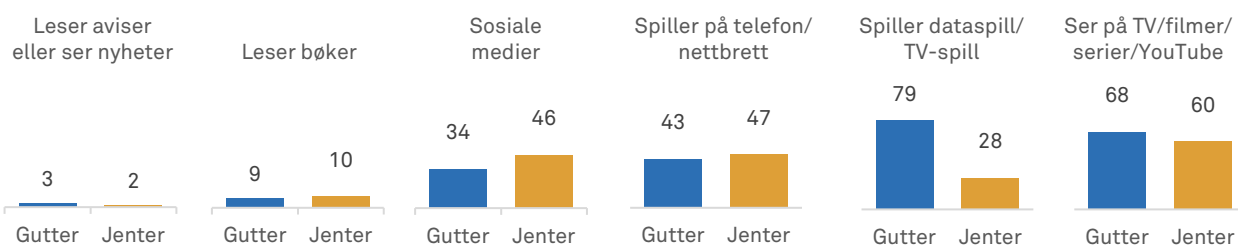
Prosentandel som bruker mer enn tre timer foran en skjerm en vanlig dag etter skolen – etter sosioøkonomisk status (SØS)

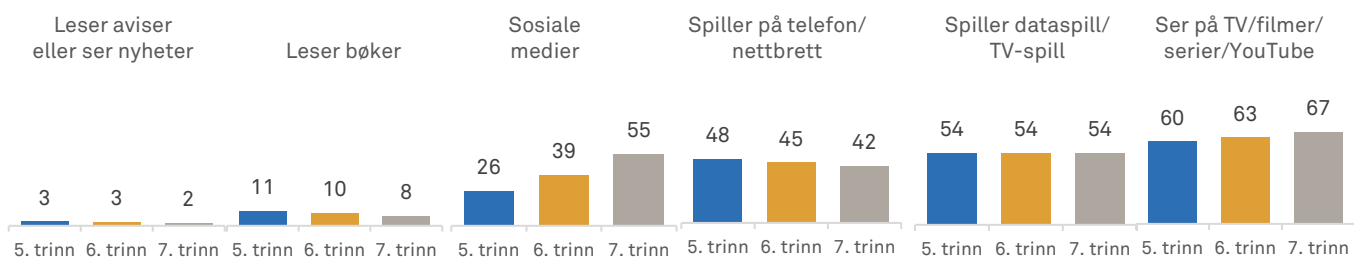
Omtrent hvor mye tid barn bruker på ulike medier en vanlig dag etter skolen

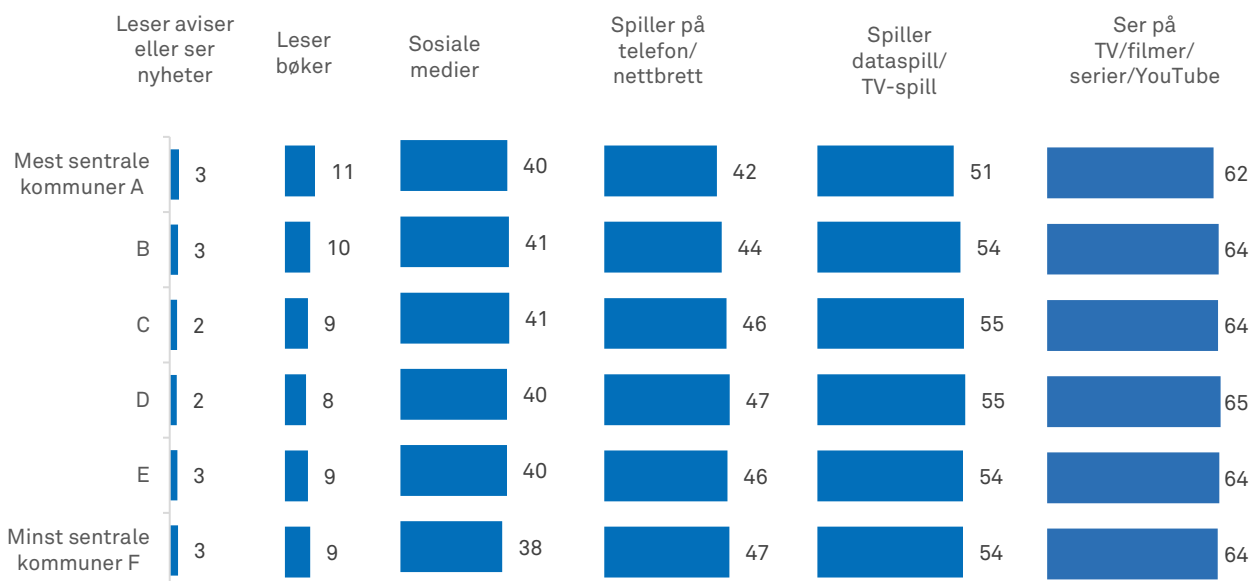
Prosentandel som en vanlig dag etter skolen bruker mer enn en time på ulike medier. Etter kjønn

Prosentandel som en vanlig dag etter skolen bruker mer enn en time på ulike medier. Etter klassetrinn

Prosentandel som en vanlig dag etter skolen bruker mer enn en time på ulike medier. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Helse

Egenvurdert helse er en viktig indikator for helsetilstand. I Ungdata junior ble barna spurt om hvordan de har det både fysisk og psykisk og med helsa si generelt. De aller fleste er godt fornøyd med egen helse og har god fysisk og psykisk helse. Det er samtidig en god del barn som sliter med ulike former for helseplager, som for eksempel kvalme, hodepine eller magesmerter. En del barn opplever å ha denne typen fysiske plager hver dag. En mindre gruppe av barna (3-6 %) opplever veldig ofte å ha vanskelige tanker og følelser, som for eksempel at ingenting er gøy mer eller at de føler seg triste. 24 % av barna i Norge har i løpet av den siste uka brukt smertestillende tabletter.

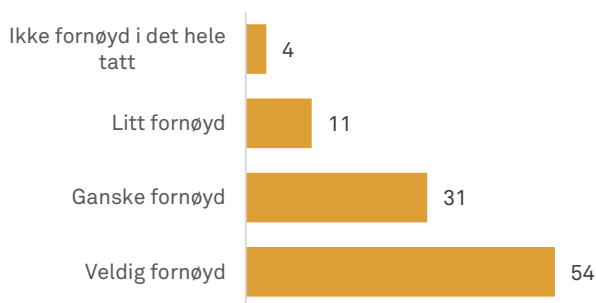
Jentene skårer i gjennomsnitt dårligere enn guttene på alle helseindikatorene. Jenter som gruppe er mindre fornøyd med helsa si, de opplever flere fysiske og psykiske plager, bruker smertestillende i større grad og flere har problemer med å sove enn gutter. Størrelsen på kjønnsforskjellene varierer imidlertid med alder. Mens de er små i 5. trinn, er det i 7. trinn betydelige forskjeller i egenvurdert helse mellom gutter og jenter. Dette kan ha sammenheng med at jenter modnes raskere enn gutter. Jevnt over rapporterer en mindre andel jenter enn gutter at de har noen de kan snakke med om vanskelige og triste ting. Unntaket er å snakke med venner, hvor andelen jenter som er sikre på at de kan snakke med venner om vanskelige ting, er litt større enn andelen gutter.

Helseindikatorene skiller ikke spesielt mye mellom de mest og minst sentrale kommunene, men det er en liten tendens til at andelen som er fornøyd med helsa si går opp i takt med økende grad av sentralitet. Bruken av smertestillende er minst utbredt i de mest sentrale kommunene. Andelen som er fornøyd med helsa si går ned i takt med lavere sosioøkonomisk bakgrunn, mens bruken av smertestillende er lik uavhengig av sosial bakgrunn.

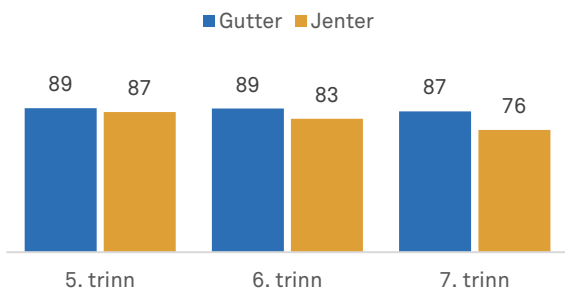
Tilstrekkelig med søvn er viktig for konsentrasjon og trivsel. 47 % svarte at de sov 9-10 timer den siste natten, mens 10 % sov 11 timer eller mer. 43 % av barna sov 8 timer eller mindre. Søvnvanene endrer seg mye med alder. Både blant gutter og jenter sover de eldste langt mindre enn de yngste. 17 % av barna har ofte eller veldig ofte problemer med å sove. Dette gjelder jenter i større grad enn gutter og kjønnsforskjellene øker med økende alder.

De aller fleste barn i Norge (90 % av guttene og 88 % av jentene) har minst en person som de helt sikkert kan gå til for å snakke med om vanskelige eller triste ting. Mor er den som barna oftest oppgir, men mange kan også gå til far. Det er også mange som kan gå til venner eller søsken – eller til læreren sin eller noen i skolehelsetjenesten.

Hvor fornøyd er du med helsa di?

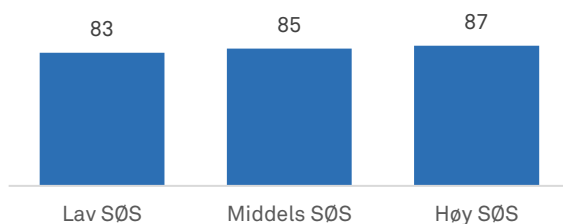

Prosentandel som er fornøyd med helsa si. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

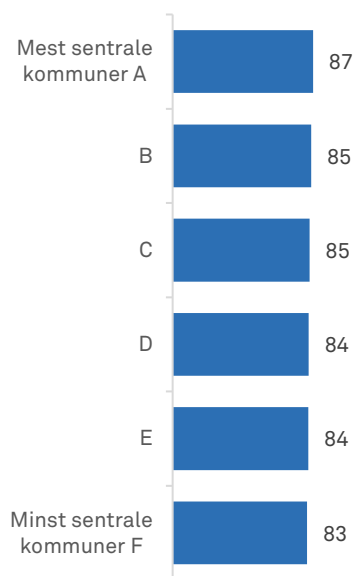

” De aller fleste barn er godt fornøyd med egen helse

Prosentandel som er fornøyd med helsa si – etter sosioøkonomisk status (SØS)

Prosentandel som er fornøyd med helsa si. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Fysiske plager

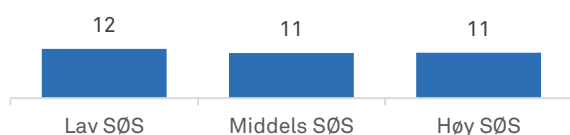
I Ungdata junior ble det kartlagt hvor mange som opplevde følgende helseplager i løpet av den siste måneden: kvalme, hodepine og vondt i magen, nakken eller skuldre. Svaralternativene var aldri, noen ganger, mange ganger eller daglig.

Det er ikke uvanlig at barn har noen av disse plagene, men for de aller fleste gjelder dette «noen ganger». En god del barn opplever imidlertid disse plagene jevnlig – og en mindre andel av barna har en eller flere av disse plagene hver dag.

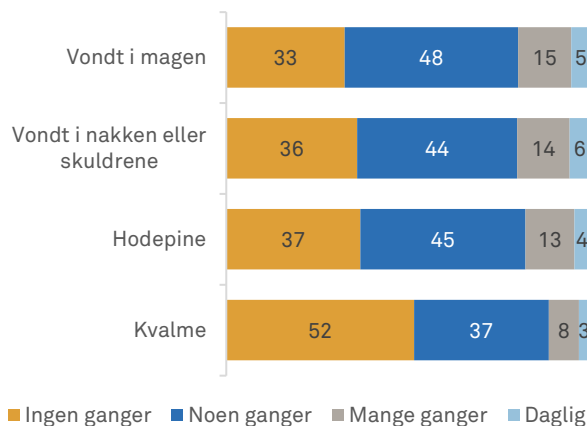
Andelen med daglige plager er høyere blant jenter enn gutter. For guttene reduseres andelen fra 9 % i 5. trinn til 8 % i 7. trinn. Blant jentene øker utbredelsen tydelig med alderen. Mens 12 % av jentene i 5. trinn er plaget daglig, gjelder det 17 % av jentene i 7. trinn.

Hvor mange som daglig opplever fysiske helseplager varierer lite mellom de ulike stedene i landet eller etter sosioøkonomisk status.

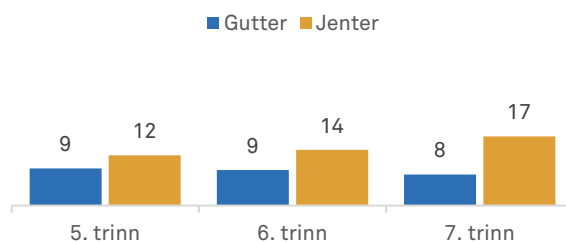
Prosentandel som daglig har opplevd kvalme eller smerter i hodet, mage, nakke eller skuldre – etter sosioøkonomisk status

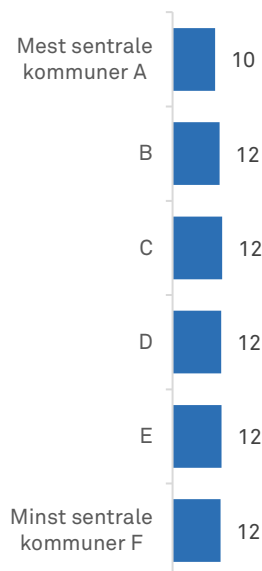
Har du hatt noen av disse plagene i løpet av siste måned?

Prosentandel som daglig har opplevd kvalme eller smerter i hode, mage, nakke eller skuldre. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som daglig har opplevd kvalme eller smerter i hode, mage, nakke eller skuldre blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Smertestillende

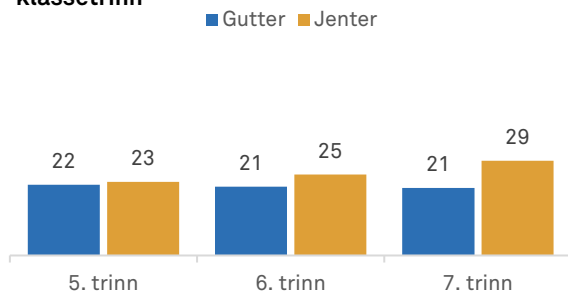
I Ungdata junior ble barna spurt om de i løpet av den siste uken hadde brukt smertestillende tabletter. 24 % av barna i Norge svarer ja.

På 5. trinn svarer om lag like mange gutter som jenter at de har brukt smertestillende. Dette endrer seg med alderen. På 7. trinn har 29 % av jentene brukt smertestillende, mot 21 % av guttene.

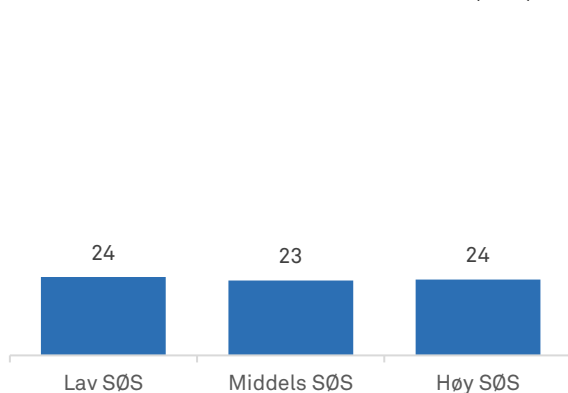
Sosioøkonomisk bakgrunn har lite å si for bruken av smertestillende.

Bruken av smertestillende er noe mer utbredt i de mindre sentrale kommunene.

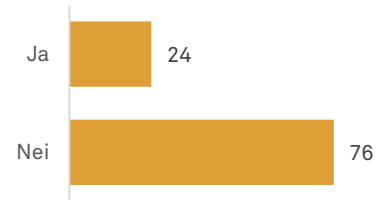
Prosentandel som har brukt smertestillende den siste uken. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

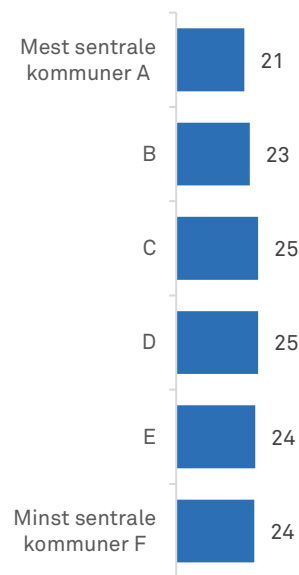
Prosentandel som har brukt smertestillende den siste uken – etter sosioøkonomisk status (SØS)

Har du brukt tabletter mot hodepine eller andre smerter den siste uken?

Prosentandel som har brukt smertestillende den siste uken. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

” Omtrent hvert fjerde barn brukte smertestillende tabletter i løpet av siste uke

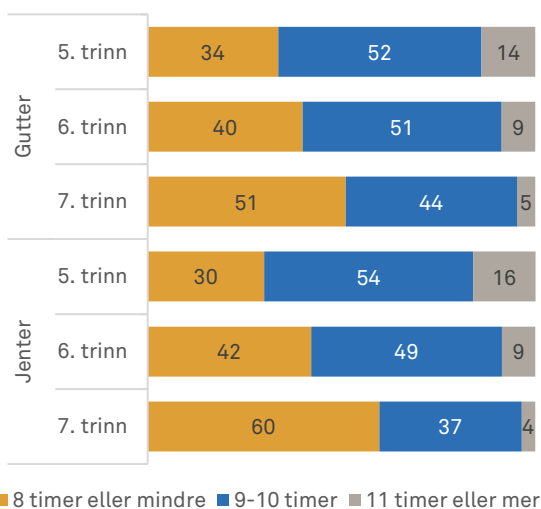
Søvn

Tilstrekkelig med søvn er viktig for konsentrasjon og trivsel. I Ungdata junior ble barna spurt om hvor mange timer de sov sist natt. Svarene viser at dette varierer mye. 47 % sov 9-10 timer, mens 10 % sov 11 timer eller mer. 43 % av barna sov 8 timer eller mindre.

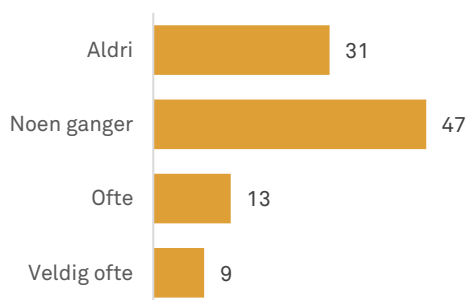
Søvnvanene endrer seg mye med alder. Både blant gutter og jenter sover de eldste barna langt mindre enn de yngste.

22 % av barna opplever ofte eller veldig ofte at de har problemer med å sove. Dette gjelder jenter i større grad enn gutter. Blant jentene øker dette problemet med økende alder, mens det samme ikke er tilfelle blant guttene.

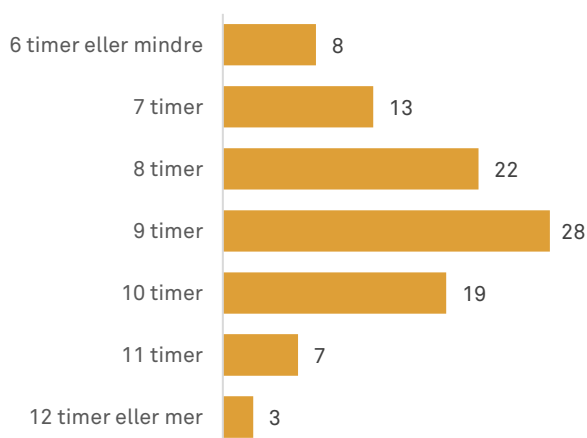
Hvor mange timer gutter og jenter på ulike klassetrinn sov natt til i går?

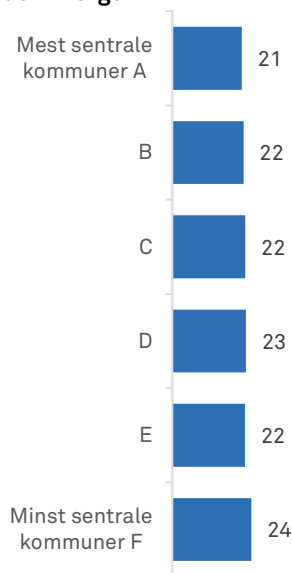
Hvor ofte skjer det at du har problemer med å sove?

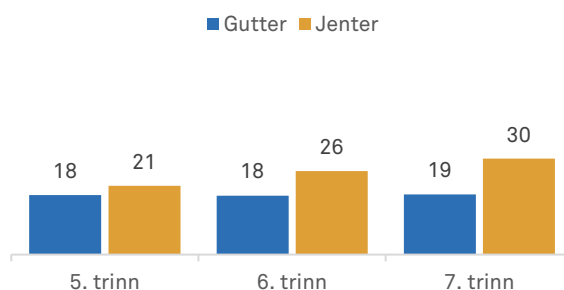
Omtrent hvor mange timer sov du natt til i går?

Prosentandel som ofte eller veldig ofte har problemer med å sove. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Prosentandel som ofte eller veldig ofte har problemer med å sove. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Vanskelige tanker og følelser

I Ungdata junior ble det kartlagt hvor mange som opplever å være det vi kan kalle for nedstemt. Spørsmålene fanger opp negative følelser eller sinnssstemninger, og handler om å mangle energi, å føle seg trist eller tom, følelsen av at ingenting er gøy mer eller manglende verdi, og utfordringer med å tenke klart. Graden av og balansen mellom positive og negative følelser, blir også ofte brukt som en indikator på livskvalitet.

På en firepunktsskala ble barn bedt om å svare på om dette skjedde aldri, noen ganger, ofte eller veldig ofte. Spørsmålene er hentet fra et spørreskjema som blant annet skal fange opp depresjon blant barn, uten at det betyr at vi her fanger opp psykiske lidelser ut fra kliniske kriterier.

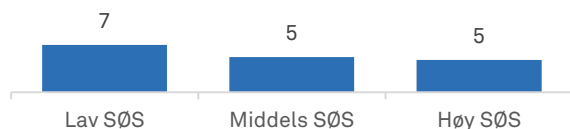
Det er ikke så uvanlig at barn kjenner på en eller flere av disse følelsene. For de aller fleste gjelder dette «noen ganger», mens et mindretall svarer ofte eller veldig ofte.

Basert på svar på fem spørsmål, ble det avgrenset en gruppe som «gjennomsnittlig» ofte eller veldig ofte opplevde å ha slike tanker og følelser. Totalt gjelder dette 6 % av barna i Norge (vises ikke i figur).

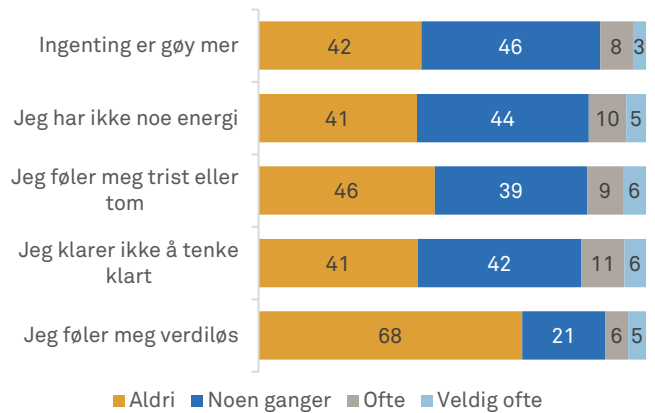
Flere jenter enn gutter opplever slike problemer. På alle klassetrinn opplever mellom 3-4 % av guttene ofte eller veldig ofte å være nedstemt. Blant jentene øker utbredelsen tydelig med alderen. Mens 5 % av jentene i 5. trinn ofte eller veldig ofte er nedstemt, gjelder det 12 % av jentene i 7. trinn.

Opplevelsen av å være nedstemt varierer lite eller ikke i det hele tatt etter sentralitet og sosioøkonomi.

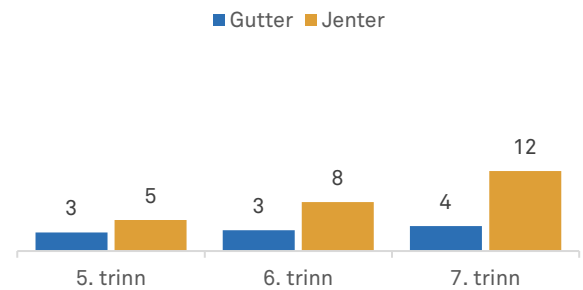
Prosentandel som ofte eller veldig ofte opplever å være nedstemt – etter sosioøkonomisk status (SØS)

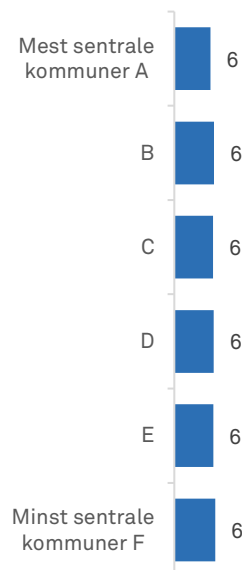
Hvor ofte skjer dette med deg?

Prosentandel som ofte eller veldig ofte opplever å være nedstemt. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som ofte eller veldig ofte opplever å være nedstemt. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Å ha noen å snakke med når ting er vanskelig

Å ha noen å snakke med om vanskelige eller triste ting kan være avgjørende når problemer dukker opp. Ungdata junior viser at 90 % av guttene og 88 % av jentene er helt sikre på at de kan gå til en av de personene som de ble presentert for i spørreskjemaet.

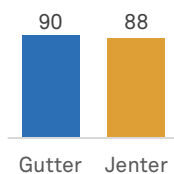
Mor er den som barna oftest oppgir som støtteperson. 79 % er sikre på at de kan snakke med mor, 68 % er sikre på at de kan snakke med far og 49 % er sikre på at de kan snakke med venner. I tillegg er det mange som svarer «kanskje». Det er også mange som sier at de kan gå til søsken, men også læreren og skolehelsetjenesten.

Det er liten eller ingen variasjon rundt om i landet i andelen av barna som helt sikkert har noen å gå til når ting er vanskelig.

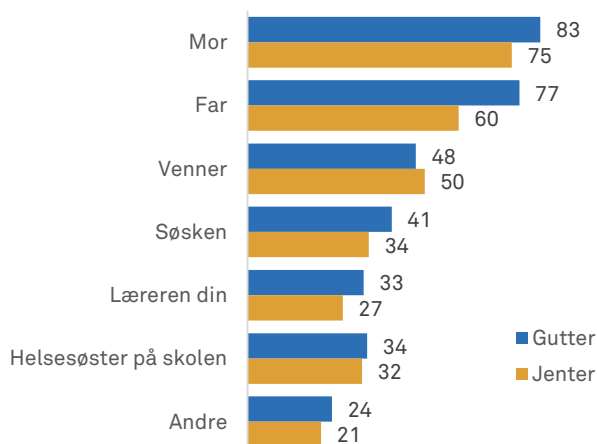
Guttene oppgir at de kan gå til noen flere personer enn jentene. Det er langt flere gutter enn jenter som kan gå til far. Men det er også flere gutter enn jenter som sier de kan gå til mor, til søsken, til læreren sin og til skolehelsetjenesten.

Andelen gutter og jenter som har minst en de kan gå til er nokså lik på 5. trinn. På 7. trinn er det derimot en del færre jenter enn gutter som er sikre på at de har noen å snakke med.

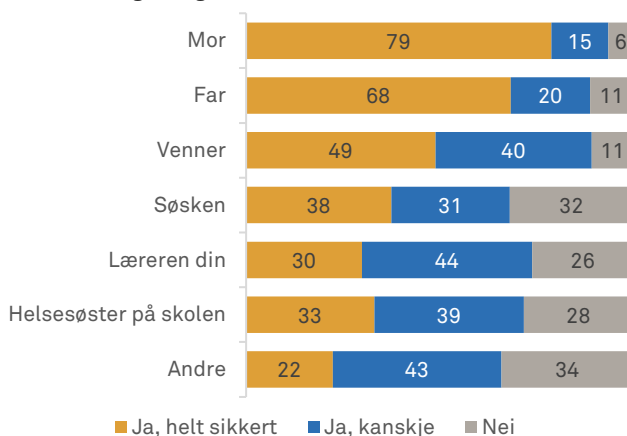
Prosentandel av barna som helt sikkert har minst en de kan snakke med om triste eller vanskelige ting. Etter kjønn

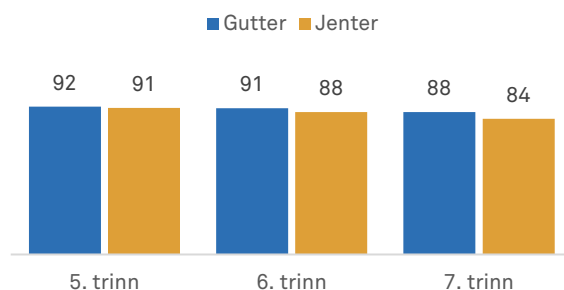
Prosentandel gutter og jenter som helt sikkert kan snakke med noen av disse om triste eller vanskelige ting

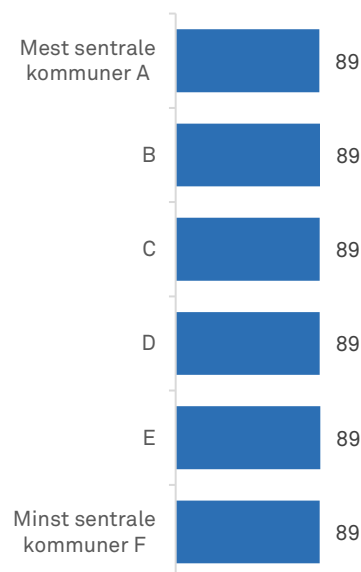
Kan du snakke med noen av disse om triste eller vanskelige ting?

Prosentandel som helt sikkert har minst en de kan snakke med om triste eller vanskelige ting. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som helt sikkert har minst en de kan snakke med om triste eller vanskelige ting. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Mobbing

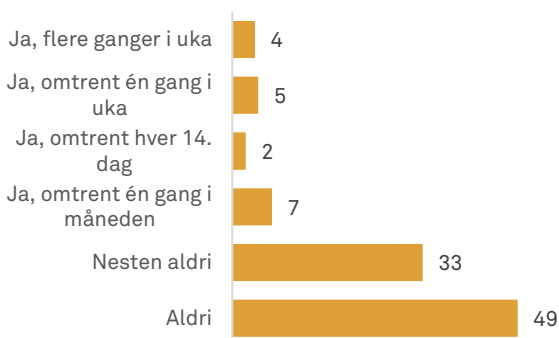
Alle elever har rett til å ha et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Barn i Norge rapporterer generelt om høy trivsel og gode levekår. Samtidig er en del utsatt for mobbing og andre former for krenkelser. Mobbing regnes gjerne som gjentatte hendelser der én eller flere med hensikt skader eller utsetter noen for ubehag. Mobbing kan skje på mange måter, som for eksempel gjennom utestenging, trusler, plaging eller direkte vold. For de som blir rammet vil mobbing være et alvorlig problem. Å bli utsatt for mobbing kan ha store konsekvenser, både her og nå og senere i livet.

I Ungdata junior ble barna bedt om å tenke på de siste månedene og angi hvor ofte de har blitt stengt ute, blitt plaget eller truet av andre barn på skolen eller i fritida. 82 % av barna rapporterer at dette aldri eller nesten aldri skjer dem. 11 % er imidlertid utsatt omtrent minst en gang hver 14. dag.

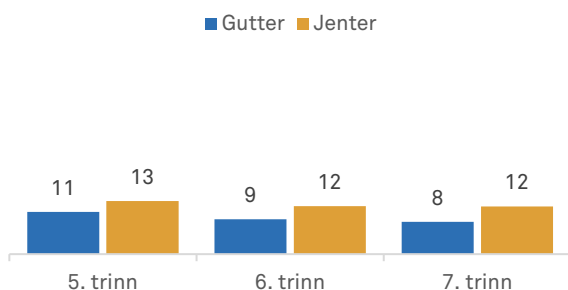
Flere jenter enn gutter rapporterer om at de blir mobbet jevnlig. For begge kjønn er det flere som opplever mobbing i 5. enn i 7. trinn. Andelen som opplever jevnlig mobbing, er marginalt høyere i de mindre sentrale kommunene sammenlignet med de mest sentrale. Andelen som opplever jevnlig mobbing er litt høyere i gruppen med lav sosioøkonomisk status.

Gjennom Ungdata junior er det også kartlagt hvor mange som har opplevd ulike negative hendelser på nett eller mobil, som utestenging eller trusler, eller at noen har skrevet eller delt sårende tekster, bilder eller videoer om dem. Noen av disse hendelsene vil kunne oppleves som nettmobbing, mens andre hendelser er enkeltepisoder som noen likevel vil kunne oppleve som krenkende. Totalt har 33 % av barna opplevd minst en slik episode i løpet av de siste månedene (vises ikke i figur). Andelen er omtrent den samme på alle klassetrinn, men generelt er flere jenter enn gutter utsatt. Opplevelsen av negative hendelser på nett og mobil varierer lite mellom de ulike stedene i landet – mellom 32 og 34 %. Det er ingen forskjell i andelen barn med ulik sosioøkonomisk bakgrunn som rapporterer om slike hendelser.

Tenk på de siste månedene. Har du blitt stengt ute, plaget eller truet av andre barn på skolen eller i fritida?

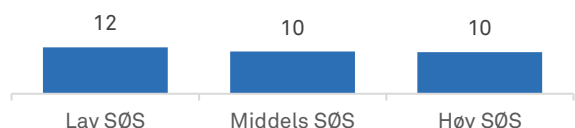

Prosentandel som blir mobbet på skolen eller i fritida omtrent hver 14. dag eller oftere. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

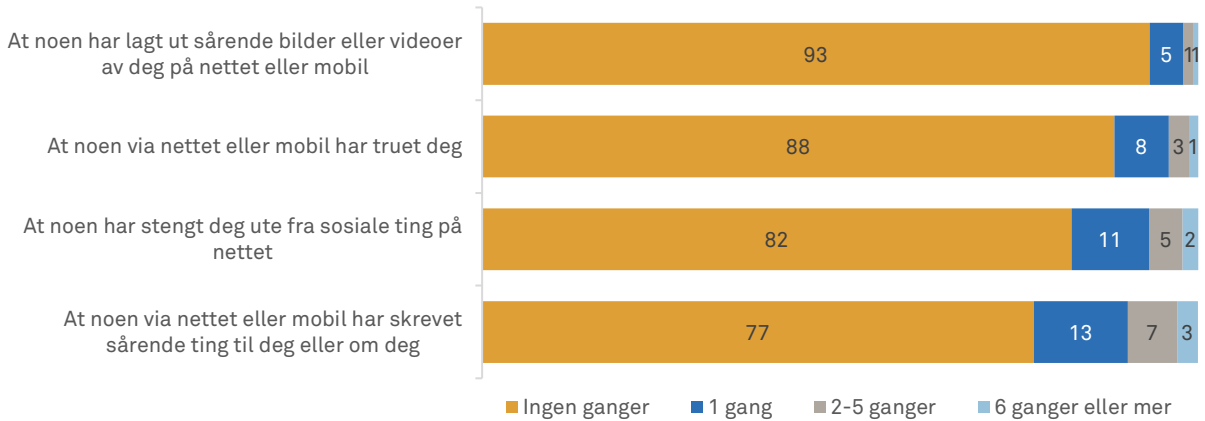

” 11 % av barna i Norge blir flere ganger i måneden utestengt, plaget eller truet av andre barn

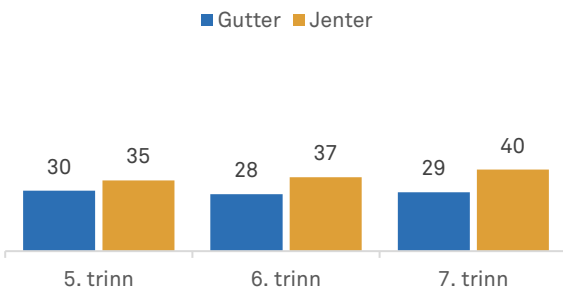
Prosentandel som blir mobbet på skolen eller i fritida omtrent hver 14. dag eller oftere – etter sosioøkonomisk status (SØS)

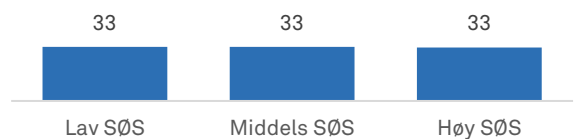
Hvor mange av barna som har opplevd negative hendelser på nettet eller mobilen i løpet av de siste månedene

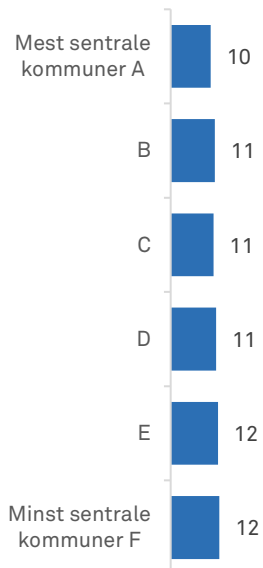
Prosentandel som har opplevd minst en negativ hendelse på nett eller mobil de siste månedene. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

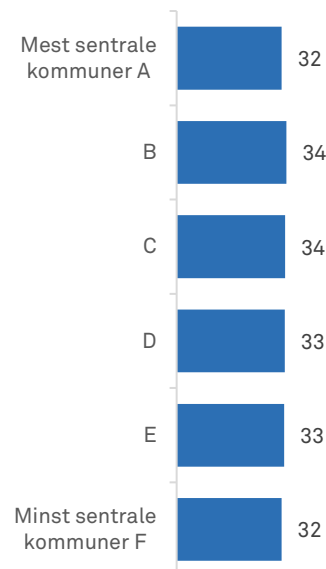
Prosentandel som har opplevd minst en negativ hendelse på nett eller mobil de siste månedene – etter sosioøkonomisk status (SØS)

Prosentandel som blir mobbet på skolen eller i fritida hver 14. dag eller oftere. Blant barn som vokser opp ulike steder i Norge

Prosentandel i ulike kommuner som har opplevd minst en negativ hendelse på nett eller mobil de siste månedene

Om undersøkelsen

Ungdata junior er et spørreskjema basert kartleggingsverktøy som brukes av kommuner over hele landet, der målet er å få en oversikt over hvordan barn i 5.-7. trinn (10 til 12 år) har det, og hva de driver med i fritiden.

Undersøkelsene denne rapporten baserer seg på ble gjennomført i 2020, 2021 og 2022. I denne perioden var det så mange kommuner som deltok at vi for første gang kan presentere nasjonale resultater fra Ungdata junior. Rapporten gir dermed helt ny kunnskap om barna i Norge i alderen 10-12 år – i landet som helhet.

I denne perioden var det 199 kommuner og Svalbard som deltok og i alt besvarte 102.581 elever spørreskjemaet. Svarprosenten i undersøkelsen er 83 prosent. Undersøkelsen ble gjennomført samtidig med ungdomsdelen av Ungdata 2020-2022. Resultatene fra ungdomsdelen er presentert i en egen rapport.

På nettsiden ungdata.no og ungdata.no/hva-er-ungdata-junior/ finnes det mer informasjon om selve undersøkelsen - om personvern og publiseringsregler, samt resultater fra de enkelte kommunene som deltar i Ungdata junior.

Bakgrunnen for undersøkelsen

Målet med Ungdata junior er å få et kunnskapsgrunnlag som kan brukes lokalt og nasjonalt i folkehelsearbeidet og i arbeidet med å utvikle en god oppvekstpolitikk. Resultatene kan gi en pekepinn på hvilke områder det kan være verdt å jobbe videre med. De kan også brukes til å bevisstgjøre barn, unge og voksne på hvordan andre barn og unge har det og hva de gjør i fritiden.

Undersøkelsene er finansiert av Helsedirektoratet og gjennomføres av NOVA, i samarbeid med de regionale kompetansesentrene på rusfeltet (KORUS), på oppdrag fra kommunene. Siden 2017 har Ungdata junior blitt gjennomført på barneskoler i et flertall av kommunene i Norge.

I tillegg til denne nasjonale rapporten, er det utarbeidet nøkkeltallsrapporter på kommunenivå. Disse kan lastes ned fra ungdata.no.

NOVA har det overordnede faglige ansvaret for undersøkelsen. Alle data samles i den nasjonale «Junior databasen». Databasen inneholder svar fra alle som har deltatt i Ungdata junior siden den første gang ble gjennomført i 2017.

Spørreskjemaet

Spørreskjemaet til Ungdata junior er et standardisert spørreskjema som blir brukt i kommuner over hele Norge. Spørsmålene er tilpasset aldersgruppen 10 til 12 år og handler om barnas hverdagsliv.

Spørreskjemaet inneholder spørsmål om vennskap, familie, skole, nærmiljø, fritidsaktiviteter, medier, mobbing, helse, trivsel og livskvalitet. Også elevenes kjønn, klassetrinn og hvilken kommune skolen ligger i blir kartlagt. Til sammen ble barna bedt om å krysse av på 97 spørsmål eller utsagn.

Spørreskjemaet er anonymt og det er ikke mulig å identifisere hva enkeltpersoner har svart.

Frivillig deltakelse

Undersøkelsen ble gjennomført ved at elevene svarte på et elektronisk spørreskjema i skoletiden med en voksen til stede i klasserommet.

Elevene ble informert om at det er frivillig å være med og at de selv kan velge om de vil svare på spørsmålene. Barna fikk vite at det ikke ville få noen konsekvenser om de ikke ønsket å være med, at de kunne hoppe over spørsmål de ikke ville svare på og at de når som helst kunne slutte å svare. Barna ble også informert om hensikten med undersøkelsen og hvordan resultatene vil bli brukt, samt hvilke temaer undersøkelsen omfatter. Det ble også informert om hvem de kunne snakke med dersom de hadde behov for det, etter å ha deltatt i undersøkelsen.

Foresatte fikk den samme informasjonen i god tid i forkant av undersøkelsen. De kunne si fra til skolen dersom de ikke ønsket at barnet deres skulle delta.

Datainnsamlingen

Kommunene bestiller undersøkelsen, og de står selv for den praktiske gjennomføringen. Fylkene har i de fleste tilfeller samordnet slike undersøkelser, slik at de gjennomføres samtidig i alle kommunene i fylket. Undersøkelsene foregår normalt fra januar til juni.

Skolene som deltar, oppretter en kontaktperson som er ansvarlig for den lokale gjennomføringen på sin skole. Den har ansvar for at informasjon kommer ut til foreldre/foresatte og barn minimum 14 dager før undersøkelsen skal gjennomføres, for at undersøkelsen gjennomføres etter krav og retningslinjer, samt for å opprette en administrator som har ansvar for selve gjennomføringen i klasserommet. Administratoren er den voksne personen som skal være tilstede under gjennomføringen og sørge for at instruks blir fulgt.

Krav, retningslinjer og instruks for gjennomføring sendes fra OsloMet/NOVA til skolenes kontaktperson i forkant av undersøkelsen, sammen med informasjonsbrevet til foreldre/foresatte og barn. Det sendes også ut lenke til et bekreftelseeskjema der kontaktpersonen i kommunen skal bekrefte at retningslinjer blir fulgt. Dette skjemaet må besvares for at skolene skal kunne motta «engangskoder» for innlogging til undersøkelsen. Elevene benytter en slik engangskode for å logge inn og svare på det elektroniske spørreskjemaet. Den voksne personen i klasserommet, «administratoren», kan bistå elevene med hjelp til å forstå spørsmålene, men skal ikke se hva elevene svarer. Det er ingen andre enn eleven selv som skal se sine svar.

Datainnsamlingen i 2021 var mer krevende å gjennomføre på grunn av restriksjonene knyttet til covid-19. pandemien. Det førte blant annet til at svarprosenten ved skolene varierte en god del. I 2022 ble kartleggingen foretatt etter at alle restriksjonene var borte og samfunnet igjen hadde normalisert seg.

Rambøll sto for den tekniske løsningen og utformet den digitale versjonen av spørreskjemaet. Det var noen svært få som opplevde avbrekk i nettilgangen eller som ble kastet ut av spørreskjemaet underveis, men for det store flertallet har det ikke vært slike problemer.

Hvordan undersøkelsen ble gjennomført

Skolene ble instruert om at undersøkelsen skulle gjennomføres i klasserommet og at det ikke var aktuelt at elevene besvarte undersøkelsen hjemme. Dette av praktiske hensyn som kapasitet, men også for å sikre at elevene får samme informasjon i forkant av undersøkelsen. Videre har Ungdata satt som forutsetning for gjennomføring at skolen har tilgjengelig beredskap dersom noen av elevene skulle ha behov for å snakke med skolehelsetjenesten i etterkant av undersøkelsen.

Skolene ble også instruert om at selve gjennomføringen skulle starte med at elevene fikk se en informasjonsvideo der de ble informert om hensikten med undersøkelsen, at det var frivillig å delta, at man kunne hoppe over spørsmål man ville unnlate å svare på, samt kontaktinformasjon til helsepersonell ved skolen. Alternativt kunne lærer lese opp en tekst med de samme opplysningene.

Hver skole ble bedt om å ha ansatte i skolehelsetjenesten til stede på skolen for elever som eventuelt ønsket å snakke med noen i etterkant av undersøkelsen. Ansvarlige i kommunen for skolehelsetjenesten informerte den lokale skolehelsetjenesten om behovet for beredskap i forbindelse med undersøkelsen.

Om datamaterialet

Datamaterialet i årets rapport er basert på de 102.851 barna som deltok i Ungdata junior i 2020-2022. Datamaterialet er godt egnet til å gi et generelt bilde av hvordan barn i Norge har det, og hva de driver med i fritiden. En styrke med undersøkelsen er at den omfatter elever fra nesten hele landet. Det er også en styrke at svarprosenten ble så høy som 83 %.

Det var om lag like mange gutter (51 %) og jenter (49 %) som deltok, mens fordelingen av elever på de tre klassetrinnene var 32 % på 5. trinn, 33 % på 6. trinn og 34 % på 7. trinn.

Selv om barna fikk beskjed om at de kunne hoppe over spørsmål og at de når som helst kunne trekke seg, har de aller fleste barn svart på de aller fleste spørsmål. Spørreskjemaet inneholdt 97 spørsmål eller utsagn, hvorav fem gikk spesifikt til de som var med i faste fritidsaktiviteter. Av de 92 spørsmålene alle fikk, svarte barna i gjennomsnitt på 88 spørsmål. 90 % av barna svarte på minst 85 spørsmål. 3 % av barna svarte ikke på spørsmålene på de to siste sidene. Dette er barn som enten trakk seg før de kom til slutten av spørreskjemaet eller som av ulike grunner ikke hadde tid nok til at de fikk svart på alle spørsmålene.

Det er verdt å merke seg at elever med mye fravær vil være underrepresentert i Ungdata junior, ettersom undersøkelsen foregår i skoletiden. Det samme gjelder elever med særskilte behov og som går på skoler som er spesielt tilrettelagt for disse elevgruppene. Dette gjør at resultatene i liten grad kan generaliseres til disse gruppene. Det samme gjelder elever som ble fritatt på grunn av helseilstand eller språkvansker.

De største elevgruppene som ikke er med i undersøkelsen, er de som gikk på skoler der skolene ikke fikk gjennomført undersøkelsen etter planen. Svarprosenten var lavest i 2020 (72 %) da undersøkelsen ble stoppet mange steder som følge av nedstengingen knyttet til pandemien. I 2021 var svarprosenten 83 %, og i 2022 84 %. Det ble vanskelig å gjennomføre med svært høy svarprosent også i 2022, noe som trolig skyldes at det fortsatt var mye sykdom som følge av koronapandemien.

Videre, i 2021 ble barnas situasjon kartlagt mens de hadde levd under en pandemi i over et år og der restriksjoner fortsatt rammet unge på ulike områder. Dette kan ha virket inn på noen av resultatene.

Siden undersøkelsen var frivillig, er de som ikke ønsket å delta i undersøkelsen ikke med i datamaterialet. Hvor mange dette gjelder, eller om det er noen systematikk i frafallet, er ikke kartlagt.

Svarprosent

Etter at datainnsamlingen var avsluttet, hadde 102.851 barn logget seg inn og besvart minst ett spørsmål. Svarprosenten er 83 % og er beregnet ut fra det samlede elevtallet (ca. 123.500) på alle skolene som deltok i undersøkelsen.

Selvrapporterte data

Alle resultater fra Ungdata junior er basert på det barna selv rapporterer. Dette er en styrke siden målet med undersøkelsen er å få oversikt over barns livssituasjon og hvordan de vurderer ulike sider ved livet sitt. Samtidig hefter det en viss usikkerhet rundt slike undersøkelser, for eksempel om spørreskjemaet er utformet på en god nok måte for å fange opp det man er interessert i, om barna forstår spørsmålene på samme måte som forskerne har lagt til grunn, og om barna svarer sannferdig på det de blir spurt om. Det er heller ikke alle som svarer på alle spørsmålene eller som rekker å fullføre undersøkelsen. I Ungdata junior gjelder det siste imidlertid såpass få at dette i liten grad bidrar til å påvirke resultatene. Vår erfaring er at de aller fleste som er med i undersøkelsen tar den på alvor, og at Ungdata junior gir et dekkende bilde av situasjonen til barn.

For å få mer systematisk kunnskap om hvordan barna opplevde å delta i undersøkelsen, ble barna helt på slutten bedt om å ta stilling til ulike påstander om undersøkelsen. Svarene viser at 90 % av barna oppfatter at undersøkelsen gir et godt bilde av hvordan de har det og at 85 % synes det var lett å svare på spørsmålene.

At så mange som 98 % sier seg enig i at de svarte ærlig på spørsmålene er en indikasjon på at de aller fleste barna tar undersøkelsen på alvor.

33 % mener imidlertid at undersøkelsen var altfor lang, og 81 % mente de fikk god informasjon om undersøkelsen i forkant. Det siste tyder på at en god del barn ikke opplevde å bli godt nok informert om undersøkelsen. I framtidige undersøkelser vil det være viktig å finne mer ut av barnas behov for ytterligere informasjon.

Personvern og forskningsetikk

Undersøkelsen er anonym og inneholder ingen personopplysninger. Det vil si at det ikke er mulig å identifisere hvilke elever som har deltatt gjennom opplysningene som ble samlet inn.

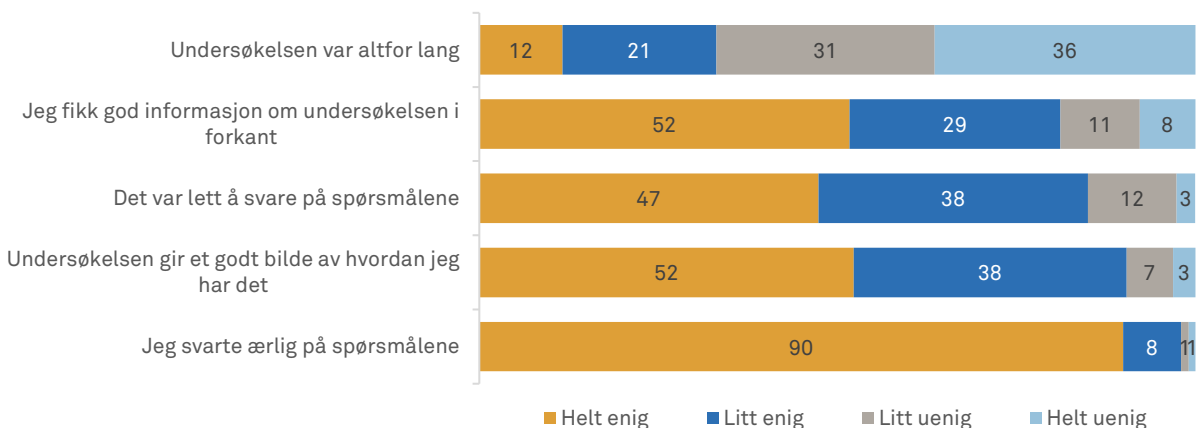
Elevene ble informert i forkant av undersøkelsen om at de selv kunne velge om de ville delta og at de sto fritt til å hoppe over spørsmål de eventuelt ikke ønsket å besvare. De kunne også når som helst trekke seg dersom de ønsket det.

Foresatte ble informert om undersøkelsen i god tid før elevene ble bedt om å delta og kunne få tilsendt spørreskjemaet dersom de ønsket det. De som ikke samtykket til at barnet deres kunne delta ble bedt om å gi beskjed til skolen. Utover dette var det elevene selv som bestemte om de skulle delta i undersøkelsen eller ikke.

Skolene ble instruert om at elever som ikke ville delta eller som ikke fikk lov av foreldrene, skulle tilbys et alternativt pedagogisk opplegg eller ha vanlig undervisning.

For de fleste er spørsmålene i undersøkelsen uproblematisk å svare på. Noen vil likevel kunne oppleve enkelte temaer som vanskelige. Det ble derfor iverksatt tiltak for å redusere eventuelle ulemper deltakerne i Ungdata junior kunne oppleve i forbindelse med undersøkelsen. Foresatte og elever ble i forkant informert om at elevene kan ta kontakt med skolehelsetjenesten eller Røde Kors sitt samtaletilbud «Kors på halsen» dersom de ønsket å snakke med en voksen etterpå. Skolehelsetjenesten ble instruert om å være i beredskap i forbindelse med undersøkelsen.

Hva barna som deltok i Ungdata junior synes om å være med i undersøkelsen

Deltakende kommuner

For å sikre at årets rapport gir et representativt bilde på nasjonalt nivå, er det brukt data fra alle de lokale undersøkelsene som ble gjennomført i årene 2020, 2021 og 2022. I denne treårsperioden omfatter dette undersøkelser gjennomført på mellomtrinnet i 199 kommuner pluss Svalbard. Bakgrunnen for å se de tre siste årene under ett, er at det varierer fra år til år hvilke kommuner som deltar. Over en treårsperiode dekker undersøkelsene det nasjonale nivået godt.

Sentralitet

Sentralitet er en indeks utviklet av Statistisk sentralbyrå, som gir hver enkelt kommune en verdi basert på nærhet til arbeidsplasser og servicefunksjoner. Sentraliteten ligger på mellom 0 (kun teoretisk mulig) og 1000. Disse verdiene er gruppert sammen til seks klasser. Beregningen av indeksen er basert på reisetid til arbeidsplasser og servicefunksjoner fra alle bebodde grunnkretser.

Vi har brukt denne indeksen på kommunene som har deltatt i undersøkelsen, fordi det kan gi en indikasjon på tilgjengeligheten til viktige tjenester som har betydning for barn og unges velferd og trivsel.

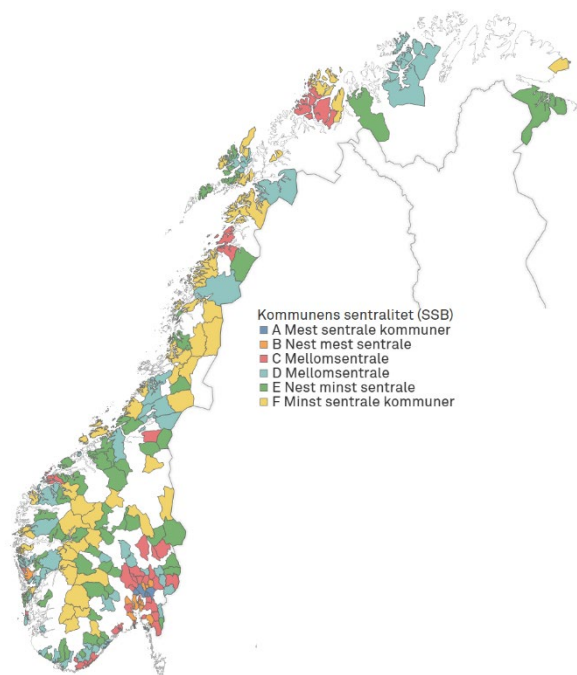
Figuren til høyre viser et kart over deltakende kommuner etter sentralitet. Naturlig nok er det en opphopning av de mest sentrale kommunene i og rundt de store byene, spesielt i Stor-Oslo, Drammen, Moss og Tønsberg. Også i og rundt Bergen, Kristiansand, Ålesund, Bodø og Tromsø er det sentrale og mellomsentrale kommuner. Det store flertallet av deltakende kommuner er mellomsentrale eller mindre sentrale.

Leseveiledning

Alle tallene i rapporten er angitt i prosent. Prosentene er beregnet ut fra de som har svart på de aktuelle spørsmålene. De fleste figurene er basert på hele utvalget som deltok i Ungdata junior 2020-2022 eller tallene er brutt ned etter kjønn, klasstrinn, sosioøkonomisk bakgrunn, eller sentralitet.

Barna i undersøkelsen er klassifisert i ulike kommuner etter hvor de går på skole. Vi har ikke informasjon om hvilken kommune barna bor i. De fleste barn går imidlertid på skole i samme kommune som de bor.

Deltakende kommuner etter sentralitet

Merk: Svalbard er av tekniske årsaker ikke med på oversiktskartet etter sentralitet

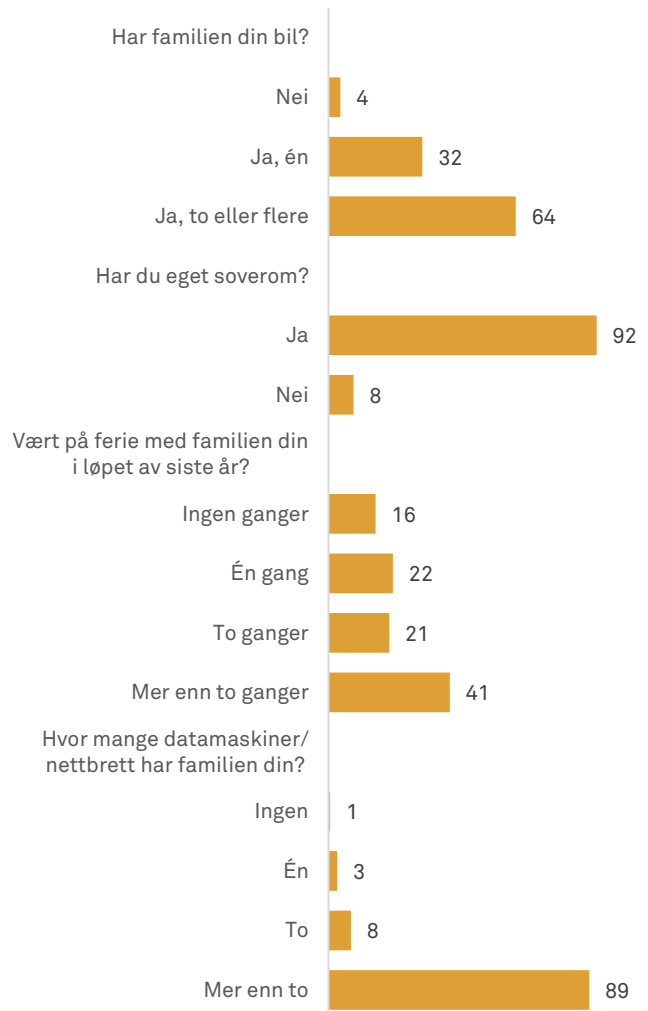
Tilgang til ressurser og sosioøkonomisk status

For å analysere hvilken betydning ressurser i familien har for barnas oppvekstvilkår bruker vi i rapporten et mål på familienes sosioøkonomiske status (SØS). Målet fanger opp ulike former for ressurser som barn har tilgang til gjennom sine foresatte, og er basert på spørsmål om tilgang til ulike materielle goder. De konkrete spørsmålene og svaralternativene framgår av figuren til høyre.

Resultatene viser at 92 % har sitt eget soverom, 89 % har tilgang til tre eller flere nettbrett eller datamaskiner, 96 % har bil og 84 % var på ferie med familien sin det siste året. Resultatene viser at det store flertallet av barn i Norge har tilgang til de fleste av disse ressursene. Samtidig finnes det mange barn i Norge med begrenset tilgang.

Basert på summen av barnas svar, ble hver enkelt kategorisert i gruppene lav, middels eller høy sosioøkonomisk status (SØS). Disse gruppene er laget slik at de utgjør tre like store grupper når vi ser alle barna i Norge under ett.

Ressurser i familien brukt til å dele barn inn i sosioøkonomiske grupper (SØS). Prosent

Definisjoner

Hvordan noen av nøkkelindikatorene er målt

Livet mitt er bra

Indikatoren er målt gjennom et spørsmål der barna blir bedt om å si seg enig eller uenig i ulike utsagn om livet. Indikatoren viser hvor mange prosent som var «helt enig» eller «litt enig» i utsagnet «Livet mitt er bra».

Sov minst ni timer siste natt

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet «Omtrent hvor mange timer sov du natt til i dag?». Indikatoren viser hvor mange prosent som har sovnet minst ni timer.

Har minst én fortrolig venn

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Har du minst én venn som du kan stole fullstendig på og kan betro deg til om alt mulig?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja, helt sikkert» eller «ja, det tror jeg».

Har alltid eller som regel noen å være sammen med i fritida

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet «Har du noen å være sammen med på fritida?». Indikatoren viser hvor mange som svarer «ja, alltid» eller «ja, som regel».

Er fornøyd med foreldrene sine

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd er du med ulike sider av livet ditt?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de er «ganske» eller «veldig fornøyd» med foreldrene sine.

Er fornøyd med skolen de går på

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd er du med ulike sider av livet ditt?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de er «ganske» eller «veldig fornøyd» med skolen de går på.

Trives på skolen

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvordan har du det på skolen?». Indikatoren viser hvor mange prosent som var «helt enig» eller «litt enig» i utsagnet «Jeg trives på skolen».

Bruker minst én time på lekser i løpet av en vanlig dag

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Omtrent hvor lang tid bruker du på lekser i løpet av en vanlig dag?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de bruker minst én time på lekser.

Gruer seg ofte veldig når de skal ha en prøve

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor ofte har du hatt det slik den siste tiden?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de «ganske ofte» eller «veldig ofte» gruer seg veldig når de skal ha en prøve.

Er fornøyd med nærområdet der du bor

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd er du med ulike sider av livet ditt?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de er «ganske» eller «veldig fornøyd» med «nærområdet der du bor».

Føler seg trygge på vei til og fra skolen

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor trygg føler du deg?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ganske trygg» eller «veldig trygg» på spørsmålet om de føler seg trygge på vei til og fra skolen.

Bruker tre timer eller mer daglig foran en skjerm

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du til sammen på aktiviteter foran en skjerm (TV, data, nettbrett, mobil)? Ikke ta med skolearbeid». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de bruker tre timer eller mer.

Bruker mer enn én time på dataspill en vanlig dag etter skolen

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du på dette?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de bruker mer enn én time på dataspill.

Bruker mer enn én time på sosiale medier en vanlig dag etter skolen

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du på dette?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de bruker mer enn én time på sosiale medier.

Er med på faste fritidsaktiviteter

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Er du med på noen faste fritidsaktiviteter for tiden?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja».

Er fornøyd med helsa si

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd er du med ulike sider av livet ditt?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de er «ganske» eller «veldig fornøyd» med «helsa si».

Har hatt vondt i hodet mange ganger eller daglig siste måned

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Har du hatt noen av disse plagene i løpet av siste måned?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de «mange ganger» eller «daglig» har hatt vondt i hodet.

Har brukt smertestillende siste uke

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Har du brukt tabletter mot hodepine eller andre smerter den siste uken?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja».

Har blitt stengt ute, plaget eller truet av andre barn omtrent hver 14. dag eller oftere

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på de siste månedene. Har du blitt stengt ute, plaget eller truet av andre barn på skolen eller i fritida?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «minst hver 14. dag» eller oftere.

Har opplevd negative hendelser på nett eller mobil de siste månedene

Indikatoren er målt gjennom fire spørsmål som fanger opp negative hendelser på nett eller mobil, som trusler, utestenging, skrevet sårende ting om deg og at noen har delt bilder eller videoer.

Ungdata junior 2022

Nasjonale resultater

Ungdata junior er et spørreskjemabasert kartleggingsverktøy som brukes av kommuner over hele landet, der målet er å få en oversikt over hvordan barn i 5.-7. trinn (10 til 12 år) har det, og hva de driver med i fritiden.

Ungdata junior er et gratistilbud til kommuner og er et samarbeid mellom de regionale kompetansesentrene på rusfeltet (KORUS) og Velferdsinstituttet NOVA ved OsloMet - storbyuniversitetet.

KORUS står for den praktiske gjennomføringen i kommunene og oppfølging av lokal resultater. Ungdatasekretariatet på NOVA koordinerer og administrerer alle undersøkelsene. Helsedirektoratet finansierer Ungdata junior.

I denne rapporten presenteres resultatene fra 2020 – 2022 for landet som helhet.

Rapporten oppsummerer svar fra 102.581 barn som deltok i undersøkelsen. Undersøkelsen ble gjennomført i 199 kommuner og på Svalbard i perioden 2020 til 2022.

Rapporten tar for seg følgende områder: vennskap, familie, skole, nærmiljø, fritidsaktiviteter, medier, mobbing, helse, trivsel og livskvalitet. Rapporten presenterer også forskjeller og likheter mellom gutter og jenter på ulike klassetrinn og forskjeller knyttet til sosioøkonomisk familiebakgrunn og kommunens sentralitet.

OSLOMET

STORBYUNIVERSITETET
VELFERDSFORSKNINGSINSTITUTTET NOVA

KORUS